ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4028 | ՄԱՅԻՍ 31 / 12 ՅՈՒՆԻՍ 1899 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ | 4 ՍԷՖԷՐ 1317 | ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4028

درعليه غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Դ.րշ
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Խառն Ժողովը, որ մայիսի մէջ մէկ անգամ նիստ ունեցաւ, ի մէջ այլոց տնօրինած է որ Ճանիկի առաջնորդական Տեղապահը միեւնոյն պաշտօնով փոխադրուի Մուշ, և այս վերջին վիճակին Տեղապահը շարունակէ վարել միայն կինեի Առաջն. Փոխանորդութիւնը, աջակցելով ի հարկին Տ. Բաբգէն վարդապետի՝ Մշոյ առաջն. և վանական գործերուն մէջ։ Իսկ Ճանիկի Տեղապահ կարգուեցաւ Տ. Գնէլ վարդապետ, Պատրիարքարանի հիւրամեծարն ու Խասգիւղի քարոզիչը, որ սրտանց կը փափաքէր արդէն գաւառական պաշտօնի մը կոչուելու՝ Արմաշեանց բնաբանին համաձայն։ Դիտուած է անշուշտ թէ Պատրիարքարանի հիւրամեծարութիւն կամ Պատրիարքի անձնական քարտուղարութիւն, Դպրեվանքի շրջանէն յետոյ, լրացուցիչ դասընթացք մըն է հովուական ասպարէզի պատրաստուելու, անսուտ փորձաքար մը մանաւանդ՝ որով Ս. Պատրիարք Հայրը առիթ կ'ունենայ անձամբ անձին խելամուտ ըլլալու այս կամ այն Արմաշեանին վարչական կարողութեան. և այս կերպով Ջարխափանի մենաստանէն հասած առաջին վարդապետը Պոլսոյ ճամբով չ'ուղեւորիր դէպ ի գաւառական հովուութիւն, ինչ որ կրնար գուցէ բան մը գեղչել Դպրեվանքի հաստատուն վարկէն։

* * *

Բայց... նո՛ր փայլ Արմաշեանց վարկին. Ճանիկի վիճակէն հեռագրով ծանուցուած է Ազգ. Կեդր. Վարչութեան՝ թէ գաւառին ժողովուրդը չ'ուզեր բաժնուիլ իր սիրելի հովուէն, և խնդրուած է որ սպասուի հոս Սամսոնէն ղրկուելիք պաշտօնագրին, որ հարկաւ մինչեւ հիմայ հասած է Ազգ. Պատրիարքարան։ Ճիշդը խօսելով, հօտէն առաջ, գոնէ մէկ ժամ առաջ, հովիւը շնորհաւորութեան արժանի պէտի կը համարիմ ես, Տ. Բաբգէն վարդապետը, որ իր առժամեայ պաշտօնավարութեան վերջին ժամուն կը յաջողի այսպէս բաժանման դառնութիւն ճաշակել տալ Ճանիկի հայ հասարակութեան, երբ մենք անդին ժամանակակից պատմութենէն գիտենք՝ թէ եղած են վիճակներ, — միայն Էնկիւրիի և Պանտրմայի համար չհասկնաք, — որոնց ժողովուրդն ու վարչութիւնը մեղրի չափ քաղցրութիւն զգացած են իրենց քիմքերուն վրայ՝ այն անուշիկ ժամուն որ կը չուէր տեղական հովիւը, տեղապահ կամ առաջնորդ, Պատրիարքարանի «ելեալ գայցես»ը ստացած ըլլալով վերջապէս։ Եթէ տէր... այս ինչ անուն վարդապետ կամ այն ինչ անուն ծայրագոյն, մինչեւ իսկ սրբազան կամ գերաշնորհ, կը ներեն... ճշմարտասիրութեանս, ես պիտի փութամ միշտ երանի տալ այն... տէրրագէտ եկեղեցականին՝ որ ամէն բանէ առաջ բաժանման դառնութիւն բաղադրելու արուեստը կ'ուսումնասիրէ իր հօտին մէջ, և ոչ թէ, օրինակի համար, իր վիճակին եկեղեցական հասոյթները... չէէի վճարելու հնարքը, կամ պաշտօնավարութեան առաջին օրէն մինչեւ վերջին օրը հօտին մէջ կազ ու կռիւ մշակելու միջոցները, և կամ ժողովրդին լումաները խենդ ու խելար ձեռնարկութիւններով յօդս ցնդեցնելու կերպերը։ Այս ու այս կարգի ուսումնասիրութիւններով չէր որ կը հարթուէր ժամանակաւ... Ս. Էջմիածին ուղեւորելու ճամբան, ոչ իսկ հիմայ՝ երբ այլ ևս Կեդր. Վարչութիւնը զգացած է ժլատ փարուելու պէտքը, և եպիսկոպոսական վկայագիր դժուարաւ թէ դուրս ելլէ այսուհետեւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին դունէն, զոր հաւանական է թէ ափ առնեն մտնէրս հին ու նոր ծայրագոյններ։ Եկեղեցական պատմութենէ գիտէինք արդէն, և վերջերս չըշտելու հարկ ալ զգացուեցաւ, թէ հայ. Եկեղեցին եպիսկոպոսութիւնը պէտքի համար կ'ընդունէր հին ժամանակ, և ոչ վարձքի. ըսածս ոչ ոք կը խորհէր եպիսկոպոսացուցման համար պէտք ստեղծել, յաճախ անհարկի պէտք մը՝ որ պէտքերու վարկին կը վնասէ, և ա՛լ մարդ չ'ուզեր անսալ պէտքերու պէտքին։ Հին ժամանակ հովիւը փոյթ կը տանէր տերբելու նախ իր հօտի սրտին և յետոյ, երբ կարգը գար, եպիսկոպոսական գաւազանին։ Այնուհետեւ ո՞ր եկեղեցական չէր ուզեր վարդապետ վախճանիլ, երբ Հայ. Եկեղեցւոյ և Դպրութեան անզուգական աշխատաւորը, Ս. Մեսրոպ, վարդապետ վախճանած էր։ — Եթէ օրուան նիւթէն հեռացուց զիս խորհրդածութեանց շարքը, գոնէ կը համարիմ թէ մօտեցած ըլլամ ճշմարտութեան։ Դուք ալ թերեւս մտածէք թէ ճշմարտութիւններ են ասոնք։

* * *

Միայն թէ, առանց հօտին և հովուին նախանձելի սիրոյն միջամտել ուզելու, և առանց հետաքրքիր ըլլալու Սամսոնէ եկած կամ գալիք պաշտօնագրին բովանդակութեան, զոր վերլուծել կամ գնահատել Խառն Ժողովին անկ է անշուշտ, պարզ օրինական առակութիւն մը ունինք ընել՝ Սամսոնցւոց փափաքին ոչ բոլորովին համաձայն տեսութեամբ, իբրեւ լոկ սկզբունքի խնդիր՝ որ ինքնին կը յարուցուի նեղ կ'սպասեալ առթիւ։

Ցայտնի է թէ եկեղեցական հովիւ մը, ցորչափ առաջնորդ չէ ընտրուած և ունի տեղապահի կամ փոխանորդի հանգամանք միայն, աւելի Կեդր. Վարչութեան տրամադրութեան ներքեւ է քան Գաւառ. Վարչութեան կամ գաւառին. առժամեայ պաշտօնեայ մըն է պարզապէս, որ օր մը կրնայ հրաման բանալ Կեդրոնէն իր պաշտօնավարութեան դաշտը փոխելու, օրինակի համար, Սամսոնէն Մուշ կամ Պաղտատ, — եթէ այս վերջին վիճակը նուազ պահեցող եկեղեցականի մը պէտք ունենայ յանակնկալս, — և նոյն իսկ Եգիպտոս, — եթէ երբեք Կեդր. Վարչութիւնը որոշէ քիչ մը աւելի զօրաւոր շեշտերով յիշեցնել Օրէնքին տրամադրութիւնները այն կողմի միւբէվէլլիներուն, մանաւանդ որ հիմայ ժառանգաւորաց վարժարանին բացման յոյսն ալ... ծնելէն առաջ մեռած է։ — Այս տեսութեամբ՝ Տ. Բաբգէն վարդապետ, իբրեւ պաշտօնեայ Կեդր. Վարչութեան, անոր առաջին գեկուցման միայն կրնայ սպասել՝ ուղեւորելու համար դէպ ի Մուշ, ուր կոչուած է նոյնպէս առժամեայ պաշտօն մը վարել։ Իսկ Սամսոնցւոց համար Տ. Բաբգէն վրդ. միշտ կայ ու կը մնայ մեր կապուտակին տակ. և երբ իրենք առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ խնդրեն Պատրիարքարանէ, ինչ որ մինչեւ հիմայ չէր մտածուած թերեւս, և նախորդ Տեղապահը կոչեն Առաջնորդութեան պաշտօնին, անտարակոյս Տ. Բաբգէն վրդ. կու գայ երեւալ վերստին իրենց սպիտակ ափունքին վրայ՝ այնուհետեւ միշտ իրենցը մնալու առաւելութեամբ անշուշտ։

* * *

Իսկ ընթացիկ լուրերու շարքին մէջ՝ իր անփոփոխ վիճակով կը մնայ միշտ Նիկոմիդիոյ ընտրութեան շշուկը, որ ծագած էր... քուէտուփին անխոհեմութենէն, քանի որ պատասխանատուութեան մուշտակը մարդ չի հագնիր այս տաքուն։ Հիմայ կը սպասուի նոր քուէհամարին, որ տեղի պիտի ունենայ Կեդր. Վարչութեան կողմէ կարգեալ Բնիկ. ժողովականին աչալրջութեան ներքեւ։ Ընթացիկ լուր մըն էր նոյնպէս՝ Կրօն. Ժողովի որոշմանց մէջ Աժաքեան Գ. վարդապետի սիրաշահութեան տեղափոխութիւնը, Կեսարիայէն Սրվազ, որուն հարկը զգացուեցաւ վերջ ի վերջոյ Տ. Տրդատ վարդապետի բերանացի բացատրութենէն, գրեթէ նշանակութեան արժանի միակ որոշումը՝ զոր տուած ըլլայ Կրօն. Ժողովը յաջորդական իր երկու նիստերուն մէջ։ Բայց ամէնէն կարեւոր լուրն էր Ասլանեան Տ. Ներսէս Սրբազանի ուղեւորութեան վախճանին հեռագիրը՝ 300 ոսկւոյ անմիջական պահանջքի մը հետ խառն, որ առօլին գոհացում գտաւ հեռագրով։ Ի սկզբան յուռետեսութեան պէս բան մը կար՝ թէ Տ. Ներսէս եպիսկոպոս իր ընտրութեան գէթ առաջին տարեդարձը Պոլսոյ մէջ կամ ճամբուն վրայ տօնէ. հիմայ որ այդ տարեդարձին շնորհաւորութիւնները Վանայ մէջ պիտի ընդունի, իր յաջողութեան բաղձացող բարեկամները հեռուէն միշտ բարեմաղթու պիտի ըլլան իրեն՝ ակնդէտ սպասելով իր հայրական յարատեւ և բոլորանուէր գործունէութեան արդիւնքին։

* * *

Վերջին լուրերէն է նաեւ թէ Հռոմէական Հայոց Պատրիարքական ընտրութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ յունիս 24 հինգշաբթի օրը, որ է ըստ Ցուցակ տօն Ծնընդեան Ցովհաննու Կարապետի։ Ընտրող ժողովը բաղկացած է յիսուն եւ կու աշխարհական և ութ եկեղեցական անդամներէ, որոնք գաղտնի քուէարկութեամբ պիտի նշանակեն հինգ ընտրելի՝ միայն եպիսկոպոսներէ, — ինչպէս տասնեակ տարի առաջ և կեղեցական Համագումար ժողովէն կանոնադրուած է, — և այդ հինգ ընտրելիներէն մին որ արժանանայ բարձրագոյն հաճութեան՝ պիտի հռչակուի Պատրիարք Հռոմէական Հայոց հասարակութեան։

Մաղթելի է անշուշտ որ մեր Հռոմէական ազգակիցները իրենց Պատրիարքական աթոռին վրայ բազմած տեսնեն իմաստուն ու խաղաղասէր եկեղեցական մը, ժամանակիս պահանջումներուն խելամուտ, որ կարենայ բիրովսանն օժանդակել եղբայրսիրական ընդհանուր բաղձանքին իրականացման, զոր Հայ հասարակութեան մեծ ու փոքր եւ կու հատուածները կոչուած են տածել միշտ, ազգակցութեան և քաղաքակցութեան կապերով միացած, Օսմանեան կայսրութեան հովանւոյն ներքեւ։

ԱՐԷՏ

ՊԶՏԻԿ ՆՕԹԵՐ

ՄԷԹՌԸ ԺԱՔ

Կարդացի՛ք Տէտէ-Աղաճի Թաղ. Խորհուրդին ծանուցումը։ Այս Խորհուրդին բարեմիտ անդամները իրենց քաղքի դպրոցին համար վարժապետ մը կ'ուզեն որ հայերէն գիտնայ ու օսմաներէն, որ Ֆրանսերէն գիտնայ ու եկեղեցական երաժշտութիւն։ Ամսական չորս հարիւր արծաթ դահեկան։ Կ'աղաչեմ, քիչին շատին մի՛ նայիք։

Շնորհաւորենք նորէն այս մարդիկը որ մեր վարժապետէն ալքիմին ու իմաստասիրական քարը չեն պահանջեր։

Իրենց ուզած դասատուն դպրոցին մէջ վարժապետ պիտի ըլլայ ու ժամուն մէջ դպրապետ, կատարեալ Մէթռը Ժաք մը՝ որ Հարբակոնին խոհարարն էր ու անոր կառավարն ա՛լ։

Զը պիտի զարմանամ, եթէ այս բանասէ-ուսուցիչը գտած ըլլան արդէն մեր Տէտէ-Աղաճցիները, պայմանաւ սակայն որ մարդուկը պիտի սորվեցուի անոնց տղոց քէփսիզին կերակուր գողնալ, որպէս զի անօթի չմնայ։

Ապահով եմ նաեւ որ, Սաղմոս, Նաբեկ դաս պիտի տայ միայն, երբ հայերէն. օսմաներէնի մէջ՝ Զանդըրը նամակ մը գրելու չափ զօրաւոր չպիտի ըլլայ. Ֆրանսերէնը՝ Սպանիոյ կովերէն աւելի գիտցած չպիտի ըլլայ, և՝ եկեղեցական միակ եղանակ մը «Քրիստոս յարեաւ»ը աւելի պիտի կրնայ սորվեցնել թաղին երեխաներին պզտիկ տղուն, որուն հայրիկէն պարգեւ պիտի ակնկալէ։

Եւ այսպէս՝ Թաղ. Խորհուրդը քէֆիր վարժապետ մը գտնել կարծած ատեն՝ 44½ օսմ. ոսկիի մօտ գումար մը ելք պիտի տեսնէ իր տարեկան պիւտճէին մէջ՝ առանց ատոր փոխարէն ոչ մէկ մուտք կարենալ արձանագրելու Տէտէ Աղաճի պզտիկներու պզտիկ ուղեղներուն մէջ։

Այս վարժապետին աշակերտները արդէն այնքան շուտ երես պիտի ելլեն իրենց «մեւսիւ»ին հետ՝ որ շաբաթ չանցած լասթիկ մ՝ թուղթ պիտի նետեն քիթին։ Հաւատացէք մէկու մը որ տասներեք տարի անընդհատ ազգային վարժարաններուն կեանքը ապրած է։

Քանի մը պարզ գաղափարներ։

Ջանացէք նախ, Տէտէ-Աղաճցի բարեկամներ, որ դպրոցնուդ պիւտճէն լայնցընէք քիչ մը։ Պարզ միջոց մը կայ. ըստիպեցէք որ ամէն ծնողք իր չափով թոշակ մը վճարէ իր դպրոցական տղուն համար. սո՛ւտ է երբ կ'ըսեն թէ անկարող են. ես մարդիկ տեսայ որ իրենց զաւկին դպրատանը համար չգտած դրամը՝ գինետան մէջ կը վատնէին։ Ժամանակին մենք փորձ մը ըրինք մեր թաղին մէջ. վաթսուն ձրի ծնողքներէն երեք ճշմարտապէս անկարող ծնողք գտանք միայն. ասոնց ալ պարտք դրինք որ դպրոցը չփեն ու մաքրեն. սիրով ընդունեցին։

Բայց աւելին ընելու համար բանի մը պէտք կայ որուն կամք կ'ըսեն, և զոր դուք շատ աւելի ունենալու էք Տէտէ-Աղաճի մէջ, վասն զի կամքը գերազանցապէս գաւառային բերք մըն է։

Ուրիշ դեղագիր.

Եթէ պիւտճէնիդ միշտ աղքատ է Վարք Սրբոցի Ցովհաննէս կամաւոր աղքատին պէս՝ ջանացէք որ քաղաքնիդ ձայնաւոր հասցնէ, իսկ դպրոցին մէջ բաւականացէք դասատուով մը որ գիտնայ հայերէն պարզ շարադրութիւն մը, և գործնական թուաբանութիւն սորվեցնել ձեր տղաքներուն. Ֆրանսերէնը կրնաք մոռաց անցնիլ. հազիւ չորս տարի կայ որ ձեր երկաթուղին Եւրոպիոյ գծին միացաւ. կրնաք ինքզինքնիդ եւրոպականացած չը նկատել։

Բայց հոս խոշոր տարակոյս մը կը ցնցէ զիս մէկէն. իրա՞ւ, սա միամիտ թաղակա՞ններն են 400 ղրուշի ծաղրելի ծանուցումին հեղինակները. ես կը հաւատամ որ մեր վարժապետները իրենք իսկ են իրենց ճակատագրին վրայ փակցուած այդ ազդին իրական խմբագրապետը. վասն զի՝ իրենք են որ գին կը կոտրեն շարունակ, իրենք են որ բացուած տեղի մը շուրջը ճշմարիտ նուաղուրդ մը կը ձեւացնեն շատ անգամ։

Իմ քաղքիս մէջ, վերջերս, վարժապետ մը, իմ ներկայութեանս դիմում ըրաւ հոգաբարձու մէկ բարեկամիս, առաջարկելով որ կէս գնով պաշտօնավարէ այսինչ դասախօսին տեղ։

Հոգաբարձուն մերժեց, զի նկարագրի տէր անձ մըն է։

Վարժապետը հրաժարելով յուսոյ վառարանին մէջ պաշտօն գտնելու երազէն, հայթայթիչ դարձաւ վառարանի՝ ածխավաճառ։

Վաւերական։

ԱՆՑՈՐԴ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԿԻՐԱԿԻՆ

Ցունիս 11ի կիրակին հանգանակութիւն կը կատարուի Լոնտոնի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ ի նպաստ այդ մեծ մայրաքաղաքին հիւանդանոցներուն։ Ուստի այդ կիրակին կը կոչուի «Հիւանդանոցի Կիրակի»։

Ասկէ տարիներ առաջ Արեւելքի մէջ թելադրութիւն մը ըրած էի «Առտնին Գանձանակներ»ը մեր մէջ եւս հաստատելու մասին, օրինակ բանելով անգլիական հիւանդանոցները։ Այսօր կը տեսնենք թէ այդ գանձանակները հասութաբեր աղբիւր մը եղած են Ազգ. Հիւանդանոցին համար։ Եւ այս պարագան կը խրախուսէ զիս թելադրութիւն մըն ալ ընել նոյն հաստատութեան համար, դարձեալ օրինակ բանելով Անգլիացիները։

Անցած տարի, «Հիւանդանոցի կիրակին», 40,000 անգլ. ոսկի արտադրեր է. և այդ պատկառելի գումարը բաժնուեր է Լոնտոնի այլեւայլ հիւանդանոցներու մէջ, որոնցմէ ոմանք վերջին ծայր աննախանձելի վիճակ մը ունին դրամապէս։

Քսանըվեց տարի կ'ընէ «Հիւանդանոցի Կիրակի»ին հաստատուիլը, և տարուէ տարի Լոնտոնի ժողովուրդը կը շատցնէ իր նուէրը, պահելու համար գթութեան այն յարկերը, զորս նմանապէս իրենք կոչելու փառքը ունի։

Երկու խօսքով պարզեմ սա «Հիւանդանոցի կիրակի»ին դրութիւնը։ Այդ օրը (երէկ) Լոնտոնի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ — Հրեաներուն Սինակոկաներն իսկ բացառութիւն չըլլալով — մասնաւոր քարոզներ կը տրուին բացատրելով ողորմութեան ոգին, և ծանրանալով խեղճ, տառապող, ցաւագար հիւանդներու օգնելու պէտքին վրայ։ Բրիտանական այդ մեծ մայրաքաղաքին մայր եկեղեցիէն սկսելով է՛ն աննշան աղօթատեղին կը ջանայ իր մասնակցութիւնը ունենալ այդ նուիրատուութեան մէջ։ Եւ այդ մասնաւոր պաշտօններէն վերջը յատուկ հանգանակութիւն մը կ'ըլլայ հիւանդանոցներուն ի նպաստ։ Տարուէ տարի հրատարակուած ցանկերէն կը տեսնուի թէ խիստ փոքրիկ գումարներ ալ կ'երթան խառնուիլ պատկառելի համագումարին. բայց վերջապէս ամէն եկեղեցի կ'աշխատի իր մասն ու բաժինը ունենալ այդ հանգանակութեան մէջ։

Կը խորհիմ թէ շատ պարզ և շատ ալ գործնական կէտ մըն է ասիկա, մանաւանդ մեզի պէս ժողովուրդի մը համար։ Աստուծոյ պարգեւած տարեկան յիսուներկու կիրակիներուն մէջէն կրնայ ընտրուիլ հատ մը, որ իբրեւ «Հիւանդանոցի կիրակի» մասնաւորապէս յատկացուի Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ պատսպարուողներուն նպաստ հաւաքելու համար։ Դրամական շահէն զատ՝ ուրիշ օգուտ մըն ալ պիտի ունենայ ասի։ Երկրին այլեւայլ կողմերուն, ինչպէս նաեւ նոյն իսկ Պոլսոյ արուարձաններուն մէջ ժողովուրդը քիչ-շատ պաշտօնական ձեւի մը տակ տեղեկութիւններ պիտի կրնայ առնել «Ազգին Տուն»ին նկատմամբ։ Եւ երբ ժողովուրդը քիչ մը աւելի մօտէն ճանչնայ և հասկնայ իր Հիւանդանոցը՝ տարակոյս չկայ թէ աւելի կը տաքնայ անոր վրայ։

«Հիւանդանոցի Կիրակի»ին առթիւ հարկաւ ակնարկութիւններ պիտի ըլլան Հիւանդանոցին ներքին վիճակին վրայ. անոր մէջ դարմանուող հիւանդներուն վրայ, պիւտճէին վրայ, վերջապէս այն ամէն նիւթերուն վրայ, որոնք կրնան հետաքրքրել ժողովուրդը։

Ենթադրենք պահ մը թէ այս թելադրութիւնս ընդունելութիւն գտնէ առաջին՝ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութենէն, և երկրորդ՝ ժողովուրդէն։ Ենթադրենք նաեւ թէ Աստուածածնի կիրակին ընտրուի իբրեւ մեր Հիւանդանոցի Կիրակի՝ն։ Երկրին բոլոր անկիւններուն մէջ այդ օրը խօսքի նիւթ պիտի ըլլայ Ազգ. Հիւանդանոցը. ժամ գացողները նոր բաներ պիտի լսեն, և նոր բաներ ալ պիտի ընեն հաւանաբար այդ ազգ. հաստատութեան համար։ Խիղճերը պիտի արթննան, քսակները պիտի բացուին, և գիւղէ մը քսան ղրուշ, քաղքէ մը՝ մէկ ոսկի, ու Բէրայէն ալ (միշտ օրինակի համար...) հարիւր ոսկի պիտի հաւաքուի։ Տարին անգամ մըն է, և ժողովուրդը չի գանգատիր, ես վստահ եմ ասոր։ Մանաւանդ՝ ան տեղերը, ուր մեր կրօնականները մասնաւոր ջանք մը ընեն շահագրգռել ժողովուրդը իր Հիւանդանոցին վրայ, անոնք շնորհքով գումարներ պիտի կրնան ղրկել «Ազգին Տուն»ին։

Մենք քիչ մը յուսատես ենք մեր ժողովուրդին տրամադրութեանը նկատմամբ։ Ես կը հաւատամ սակայն թէ «օրհնեալ ժողովուրդ»ին կարելի է տալ շատ աղուոր ձեւ մը եթէ աղուոր ձեռքերու մէջ իյնայ։ Մեր ժողովուրդը ողորմութիւն տալ չէ մոռցած. իսկ ողորմութիւն ուզողներն ալ գործելու եղանակները չեն սորված։ Հնարքներ ստեղծելու է. գիւտեր ընելու է հասարակ ժողովուրդը, ընդհանրութիւնը հետաքրքրելու և շարժելու համար, և անկէ վերջը սպասելու է դրամական նպաստի հոսանք մը դէպ ի մեր բարենպատակ հաստատութիւնները։ Մեզմէ շատ աւելի զարգացած ազգերն իսկ ասանկ ընելով միայն կը յաջողին առնել ժողովուրդին ստակը. այդ տեսակ միջոց մըն է ահա «Հիւանդանոցի Կիրակին»։

Պարսիզակ — Ա. Գ.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

ԱՏԱՆԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երկու շաբաթէ ի վեր արտասահմանէն հասած խիստ տխուր լուր մը ցաւով համակեց ամբողջ քաղաքս։ Երեք տարիէ ի վեր հոսկէ Ամերիկա գաղթած Ց. Շ. անուն հարուստ անձ մը վերջին օրերու մէջ իր կրած ինչ ինչ ընտանեկան ներքին ցաւերէն և դրամական անկումէն մտային խանգարման կ'ենթարկուի։ Իր գեղանի կինը, զոր պաշտումի չափ կը սիրէր, միասին Ամերիկա տարած էր և հանդարտիկ կ'ապրէին իրենց երկու սիրունիկ մանուկներով։ Օր մը պարտէզ երթալու համար երբ սանդուխէն վար կ'իջնէին, հրազէնի յանկարծական քառեակ պայթումներ իրարու կը յաջորդեն։ Ց. Շ. իր կինը չորս տեղէ վիրաւորած էր. մանկամարդ կինը արիւնթաթախ գետին կը գլորի և տեղային իշխանութիւնը կը փութայ ձերբակալել ոճրագործը, որ առանց ամենափոքր ընդդիմութեան՝ լռելեայն անձնատուր կ'ըլլայ։ Խեղճ կինը իր առած ծանր վէրքերուն համար հիւանդանոց մը կը տարուի և ամուսինն ալ յիմարանոց։ Ըստ վերջին հեռագրի մը, կնոջ բուժումը հաւանական կը նկատուի, բայց էրկանը մասին ի՛նչ կը տրամադրէ ամերիկեան օրէնքը, առայժմ անծանօթ է մեզի. ի մօտոյ տեղեկութեանց կը սպասուի այս մասին։

— Ուրիշ ցաւալի լուր մըն ալ Հաճընէն կու գայ։ Ցաջողակ վիրաբոյժ Տօքթ. Ա. Նագգաշեան որ անցեալ տարի ամերիկուհիի մը հետ ամուսնացած էր, երջանկօրէն կ'ապրէր հոս իր կնոջը հետ։ Տիկին Նագգաշեան հմուտ էր հայերէնի զոր սահուն կերպով կը խօսէր. երկար ատեն Ուրֆա ապրած ըլլալով իւրացուցած էր մեր լեզուն. ծանօթ կին մըն էր և բարեգործութեան հռչակ հանած էր հոս։ Այս օրերս Հաճըն գացած էր, ուր տղաբերք մը ունենալով օր մը միայն ապրեցաւ խեղճը և իր ամուսինին ծունկերուն վրայ հոգին աւանդեց։

— Եգիպտական հնտախտին ազդեցութիւնը զգալի եղաւ այս շաբաթ մեր հրապարակին վրայ ալ. վաճառք ունեցան բրինձ, շաքար, խահուէ, են. իսկ չոր բերքը մասամբ վաստկեցաւ գիներու անկումով։ Գարին 8—8½. ցորենը 20—21 ղրշ. կ'արժէ հրապարակին վրայ։ Գարիէն շատ աւելի ուզած է ցորենը։ Երկաթուղւոյ տնօրէնութիւնը գովելի նորութիւն մը ըրաւ այս տարի առաջին անգամ ղրկուող վակոն մը գարիի փոխադրութեան արժէքը ղրկողին նուիրելով իբրեւ քաջալերութիւն անոր առաջնութեան։ Տաքը քանի մը օրէ ի վեր անտանելի է հոս. այգիներէն շատերը վնասուեցան յանկարծական տաքէն։

— Ազգ. վարժարաններու շրջանը լրացաւ. աչքը լոյս այն դասատուներուն որոնք դպրոցական պատուաբեր շրջան մը բոլորելու հաճոյքը և երջանկութիւնը ունեցան՝ շնորհիւ իրենց բացառիկ կուսակցական կիրքերուն։ Այլ եւս լոյն շունչով մը յաջորդ տարուան համար ընդարձակ յատակագծի մը պատրաստութեամբը թո՛ղ զբաղին, փոխանակ իրենց մասին հրապարակային ամենափոքր ակնարկութեան մը՝ դէմ զրպարտական ոճով պատասխան մը խմբագրելու։ Ազգը իրենցմէ արդիւնք կը սպասէ և ոչ թէ այդ տեսակ գայթակղական արարքներ որոնց անունը ըստ իրենց խելապատիկին «գաղափարի ազատ փոխանակութիւն և կարծիքի անհամաձայնութենէ ծագած» անկարեւոր դէպքեր են եղեր։ Եթէ իրենք պարտականութեան շաւիղէն ընթանային իրենց պաշտօնակիցներէն ոմանց պէս, ոչ Հոգաբարձութիւն և ոչ Թաղ. Խորհուրդ այդքան վշտանալու և զիրենք սաստելու հարկին մէջ պիտի գտնուէին։ Տնօրէնին և իրենց մէջ տեղի ունեցած անհաճոյ դէպքերը պարզել ուզեցին ատեն մը, սակայն ի վերջոյ ամէն ինչ իր գոյնով երեւան ելաւ։

— Մէրսինի ֆրանսական հիւպատոսարանին թարգման անուանուեցաւ տեղւոյս վաճառականներէն Պ. Լութֆիկ Խուպէսէրեան անուն երիտասարդը։ Ուրբաթ օր հոս հասաւ Երզրումի նախորդ միսիոնար Մր. Զէմպըրս, և շաբաթ վերադարձաւ Մէրսին. Մր. Զէմպըրս նպատակ ունի ընտանեօք հաստատուիլ Կեօզնէի հովտը ի Մէրսին։ Սահուն կերպով կը խօսի հայերէնը և համակրելի անձ մըն է։ Ցուսանք թէ մեր բողոքական եղբարց հովուութիւնը շնորհիւ Մր. Զէմպըրսի լաւ կռուանի մը վրայ կը դառնայ որմէ հեռու կը գտնուէր Մր. Մէտի օրերէն ի վեր։

Ատանա — ԴԻՏԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. —Բարիզէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Քրիսթիանի կամը երեքշաբթի օրը (վաղը) պիտի դատուի պատժական ատեանին առջեւ՝ բարձրաստիճան պաշտօնատար մը անարգած ըլլալուն համար, անոր պաշտօնի կիրառման միջոցին։ Ուրիշ քանի մը ամբաստանեալներ ալ պիտի դատուին։ Կարգ մը ուրիշ ամբաստանեալներ ալ ոստիկանական դատարաններու առջեւ պիտի դատուին։

—Նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւփիւի և պատերազմական նախարար Պ. Քրանց, Բարիզի կառավարիչ Զիւրլէնտէն զօրավարին հետ ուրբաթ օրը խորհրդակցեր են կիրակի (երէկ) օրուան համար ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ։

—Բարիզի ոստիկանութիւնը արտօնեց Օթէօյլի-Բիւսին վերաբացումը։

— Երեսփ. Ժողովը ստիպողութիւն տալով ընդունեց առաջարկութիւն մը թէ ամբաստանիչ ատեանը ասկէ վերջը որոշում մը տալու համար պէտք է անպատճառ լսէ ամբաստանեալը ու անոր փաստաբանը։ Երեսփ. Ժողովը առանց վիճաբանութեան ընդունեց Մերակլյոսին քուէարկած ծրագիրը թէ զինուորական ատեաններու առջեւ երբ նախնական քննութիւն կատարուի, ամբաստանեալները իրենց հետ փաստաբան ունենան։

—Բարիզի լրագիրները պաշտօնական լուրերու համաձայն կը հերքեն այն զրոյցը թէ Լիոնի զինուորական կառավարիչ Ժէտէ զօրավարը Զիւրլէնտէն զօրավարին պիտի յաջորդէ իբրև զինուորական կառավարիչ Բարիզի։ Պատերազմական Նախարարութիւնը, կը յարեն նոյն թերթերը, իրաց ներկայ կացութեան մէջ բնաւ չի խորհիր փոխել Զիւրլէնտէն զօրավարը։ Գալով Ժէտէ զօրավարին Բարիզ գտնուելուն, կ'ըսեն թէ Լիոնի զինուորական կառավարիչը մասնաւորաբար կոչուած չէ և թէ յաճախ կը կատարէ այդ ուղեւորութիւնը։

—Լոնտոնէն կը հեռագրեն Բարիզի թերթերուն թէ Անգլիոյ ամէն կուսակցութեանց բոլոր լրագիրները գայրոյթով կը խօսին Օթէօյլի դէպքերուն վրայ և այս առթիւ Հանրապետութեան Նախագահ Պ. Լուպէի գովեստը կ'ընեն։ Նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւփիւի ազդու ընթացքը ապահովիչ կը նկատեն և հանրապետականներուն կողմէ Պ. Լուպէի եղած յարգանքները շատ արժանաւոր կը գտնեն։

—Ռուսիոյ թերթերն ալ գայրոյթով կը պախարակեն Օթէօյլի դէպքը և կը գովեն Պ. Լուպէի հանդարտութիւնն ու հաստատակամութիւնը։ Նովօսթի կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին անցեալ երկուշաբթիի նիստէն ի վեր նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւփիւի կացութիւնը ամրացած է։

— Բարիզի կառավարիչ Զիւրլէնտէն զօրավարը, վերջին դէպքերուն հետեւանքով, ծանոյց զինուորական բոլոր սպաներուն թէ պէտք է զգոյշ կենան ապօրէն ընթացքներէ, հանդարտաբարոյ ըլլան և բացարձակապէս յարգեն օրէնքը որ պարտաւորիչ է բանակին համար։

—Բարիզի լրագիրները ուրբաթ օրը զրոյց մը հրատարակեցին թէ Նախարարական տագնապ մը մօտալուտ է։

—Գնդապետ Բիքառ, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, ուրբաթ օրը առժամաբար ազատ արձակուելով Վիլ տ'Ավրէ գնաց։ Ո և է դէպք չպատահեցաւ։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.—Նկատելով որ խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին վիճաբանութիւնները սխալ հրատարակուելուն հետեւանքով անտեղութիւններ կը պատահին, գերմանական առաջին պատուիրակը հրաման ստացեր է առաջարկել որ Դեսպանախորհուրդին և յանձնաժողովներու նիստերուն ատենագրութիւնները վերջնական կերպով խմբագրուելէ ետքը անմիջապէս հրատարակուին։ Օր օրի կը սպասուի որ Դեսպանախորհուրդը ընդունի այս առաջարկութիւնը։

—Իրաւարարական ատեանին համար կազմուած մասնաժողովը ուրբաթ օրը զբաղեցաւ անգլիական առաջարկութեամբ։ Տակաւին վերջնական որոշում մը չէ տրուած որով պատուիրակները կարենան հրահանգ խնդրել իրենց կառավարութիւններէն։ Քանի մը պատուիրակներ փափաք յայտներ են որ իրաւարար ատեանին մնայուն հանգամանք մը ունենալը զօրաւոր կերպով չեշտուի. սակայն մեծ տէրութեանց պատուիրակներուն մեծ մասը կարծիք կը յայտնէ թէ անգլիական առաջարկութենէն շատ անդին երթալու չէ, վասն զի Դեսպանախորհուրդին արդիւնքը կը վտանգուի։

—Բրիւքսէլի դեսպանախորհուրդին պայմանագրութեանը համար կազմուած մասնաժողովը ընդունեց առաջարկութիւն մը թէ չէզոք տէրութիւնները կրնան թոյլ տալ որ վիրաւորները իրենց երկիրներէն անցնին, և զանոնք միայն իրենց պատկանած տէրութեանը յանձնել։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ.—Տէյլի Կրաֆիք կ'իմանայ թէ անգլիական կառավարութիւնը շատ ծանր կը նկատէ այն կացութիւնը որ առաջ եկած է Պլէօմֆոնթէյնի տեսակցութեան չյաջողելէն։ Թրանսվալ եթէ յարատեւէ իր արդի ընթացքը, Անգլիա բռնի ոյժի միջոցաւ պիտի կատարէ խնդրին լուծումը։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Բոլիթիշէ Քօռէսբոնտէնցի թէ սխալ է լրագիրներու այն լուրը որուն համաձայն Ռուսիոյ Կայսրը նորէն հինգ հազար հրացան նուիրած ըլլայ Սեւ Լերան իշխանին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԻ ԱԿԱԴԵՄԻՆ վերջերս հանդիսական նիստ մը ունեցաւ՝ Ալէքսանդր Բուշքին Սէրկէեւիչ բանաստեղծին (ծնեալ 1799 մայիս 26ին և մեռած 1837 փետր. 10ին) ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ։ Ակադեմիին նախագահը՝ Քոնսթանթէն Քոնսթանթինովիչ մեծ դուքսը կարդաց Զարին հեռագիրը որով կ'ըսէր թէ սրտով ու մտքով կը մասնակցի հանդէսին և թէ հրամայած է Բուշքինի անունով դրամագլուխ մը հաստատել, որուն տէրութիւնը պիտի աջակցի 15,000 ռուպլիի տարեվճարով մը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Շանկայէն երեքշաբթիի թուականով կը հեռագրեն Թայմզի.

«Բէքինի անգլիական դեսպանատունը ծանոյց Չինու արտաքին գործոց նախարարին թէ անգլիական սէնտիքան մտադիր է երկաթուղիի քանի մը գիծեր շինել՝ քարիւղի հանքեր շահագործելու նպատակով. Նաեւ այն հանքերը որոնք կը գտնուին Ֆու-Չէաւի մէջ՝ Շան-Սիի նահանգին հարաւ-արեւմտեան կողմը։ Այդ գիծերուն մէկը Նու-Շիէնը պիտի միացնէ Թայ-Եուէն-Ֆուի, որ ռուսական գիծէն քիչ մը անդին կը գտնուի։ Այդ գիծը պիտի երկարի մինչեւ Բինկ-Հանկ-Ֆու և անկէ Ֆու-Չէու և Թունկ-Քուան։ Սէնտիքան խնդրեր է Բէքինի անգլիական դեսպանատունէն ծանուցանել Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդին թէ սէնտիքան մտադիր է նաեւ երկաթուղիի գիծ մը շինել Հօ-Նանի հանքերէն մինչեւ Եանկ-Չէ-Քիանկի եզերքները՝ Նան-Քինկ-Քայի-Ֆոնկի դիմացը։ Արտաքին գործոց Խորհուրդը կ'ընդդիմանայ այս վերջին գիծին շինութեանը որ պիտի մրցի Լու-Հանի գիծին հետ։»

ՍԱՄՈԱՅԷՆ առնուած լուրերը նայելով Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Մ. Նահանգաց պատուիրակներուն ժամանելէն ի վեր կացութիւնը բաւական բարւոքած է։ Աբիայէն Նոր-Զէլանտայի ճամբով Ուիթէօրի ուղղուած հեռագիրներու նայելով Մաթաաֆա ու Մալիէթօա յայտարարեր են թէ պատրաստ են համակերպիլ գոմիսէրներուն տալիք որոշումներուն։ Երկու կուսակցութիւնները զէնքն-կէց եղեր են։ Առաջին անգամ Մաթաաֆա 1800 հրացան յանձներ է ամերիկեան թնդանօթանաւի մը։ Հանդարտութիւնը հետզհետէ կը վերահաստատուի և բնիկները մեծ վստահութիւն կը յայտնեն գոմիսէրներուն, ինչ որ կ'ապացուցանէ իրենց փութկոտութիւնը՝ որով առանց վարանելու իրենց բողոքները կը ներկայացնեն գոմիսէրներուն։ Ամերիկեան ծովակալը Քրաուց՝ Ֆիլատելֆիա մարտանաւով մայիս 21ին Սամոայէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Մ. Նահանգները։

ՀՌՈՄԻ ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Անցեալ օր հեռագիրը ծանոյց թէ Հռոմի գերմանական դեսպան Պ. Սաուրմա Եէլչ (նախկին դեսպան Կ. Պոլսոյ) ետ կանչուած է իր կառավարութեան կողմէ, բայց պատճառին վրայ բան մը ըսուած չէր։ Նոյն Տոյչէ Ալկեմայնէ Զայթունկ իր չորեքշաբթի օրուան թիւին մէջ կ'ըսէ թէ Պ. Սաուրմա Եէլչ իր անձնական վատառողջութեանը պատճառաւ խնդրեր է որ ետ կանչուի, թէ իր խնդիրքը ընդունուեր է և թէ Պ. Սաուրմա Եէլչ ժամանակ մը ազատ պիտի մնայ դեսպանական ո եւ է պաշտօնէ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Հռոմի դեսպան պիտի կարգուի Սթոքհոլմի գերմանական նախորդ դեսպան Վէտէլ կոմսը որ հիմա Պերլինի կառավարիչն է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Աւասիկ այն դաշնագրութիւնը որ Գերմանիոյ և Սպանիոյ միջեւ կնքուած է և զոր արտաքին գործոց նախարար Պարոն Ֆոն Պիւլով անցեալ երեքշաբթի հաղորդեց Գերմանիոյ Խորհրդարանին.

Գերմանիոյ կառավարութիւնը և Սպանիոյ կառավարութիւնը համաձայնած են հետեւեալ կէտերուն վրայ.

1.—Սպանիա Գերմանիոյ պիտի թողու Քարոլինեան կղզիները՝ Բալաոս և Մարիաննեան կղզիներուն հետ, բայց Կուամէն, 25 միլիոն բէսէթասի հատուցման մը փոխարէն։

2.—Քարոլինեան, Բալաոս ու Մարիաննեան կղզիներուն մէջ Գերմանիա՝ սպանիացիներու առեւտրական ու ճարտարարուեստի ձեռնարկութիւններուն համար պիտի գործադրէ Գերմանիոյ ձեռնարկութիւններուն յատուկ տրամադրութիւնները և դիւրութիւնները։ Գերմանիա այդ կղզիներուն մէջ պիտի ապահովէ իր պաշտպանութիւնը սպանիական կրօնական միաբանութիւններուն։

3.—Սպանիա իր մարտանաւերուն և առեւտրական շոգենաւերուն համար ածուխի մէյ մէկ կայան պիտի ունենայ այդ երեք կղզիներուն մէջ և այդ կայանները պիտի կրնայ նաեւ պահել պատերազմի ատեն։

4.—Այս դաշնագրութիւնը, երբ կարելի ըլլայ, երկու երկիրներու Խորհրդարաններուն հաւանութեանը պիտի ենթարկուի և այդ հաւանութիւնը առնուելէն ետք պիտի վաւերացուի։

Արտաքին գործոց Նախարարը ծանուցանելով որ Սպանիոյ հետ մաքսային պայմանագրութիւններ ալ պիտի կնքուին, երկու երկիրներու շահերուն համապատասխան եղանակով, խնդրեց որ Խորհրդարանը այդ մասին վիճաբանութիւնները յետաձգէ մինչեւ որ Սպանիոյ Խորհրդարանը հաւանի կնքուած դաշնագրութեան։ Նախարարին այս պահանջումը ընդունուեցաւ։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.—Ալլահապատէ հետեւեալը կը հեռագրեն Թայմզի.

«Զօրավար Բրոթէրօ, Պիրմանիոյ շրջանակին հրամանատարը, քննութիւն բացած է ամօթալի ոճրի մը վրայ զոր քանի մը շաբաթ առաջ, կիրակի իրիկուն մը Ռանկունի մէջ հրապարակին վրայ անգլիական քանի մը զինուորներ գործած են։ Ասոնք մեծ բաղնիքին մօտ պատուաւոր կնոջ մը վրայ յարձակելով անարգած են զայն։ Հաստատուած է թէ տասներկու կամ տասնըվեց հոգի մեղսակից են և ուրիշներ շատեր ալ ականատես վկայ ըլլալով հանդերձ չեն միջամտած։ Այս դէպքին համար Հօթուիքս անուն պարզ զինուոր մը ձերբակալուեցաւ և Ռանկունի եղեռնադատ ատեանին առջեւ դատուելով անպարտ արձակուեցաւ, վասն զի պէտք եղած կերպով չհաստատուեցաւ թէ ոճրին հեղինակը ինքը եղած ըլլայ։ Հիմա անգլեւհնդիկներուն ու բնիկներուն միջեւ մեծ գայրոյթ կը տիրէ, որովհետեւ քանի մը շաբաթներ անցած են և տակաւին յանցաւորները յանձնուած չեն արդարութեան ձեռքը։ Քաղաքային իշխանութիւնները չեն կրնար բան մը ընել, վասն զի զինուորները չեն ուզեր վկայութիւն տալ, որով բուն իսկ ոճրագործը կարելի չ'ըլլար երեւան հանել։ Քաղաքային պաշտօնատարները բարոյականի և կարգապահութեան համար արատ մը կը նկատեն աս պարագան թէ քառասուն հոգի այդ ոճրին ականատես վկայ կամ մեղսակից եղած են և թէ զօրագունդին սպաները տակաւին ոչ ոք ձերբակալած են։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.—Լօութըն զօրավարը անցեալ կիրակի ծանր ճախողուած մը կրեր է Անթիփոլոյի մէջ։ Իբր հիւանդանոց ծառայող նաւերը Մանիլայէն ամերիկեան հինգ հարիւր զինուոր առեր են վիրաւոր կամ տարապայման տաքութենէ հիւանդացած։ Ճակատամարտը շատ մոլեգին եղեր է։ Անկարելի եղեր է զինուորական շրջանակ մը պահպանել Փիլիպպեանց բնիկներուն չուրջը։ Ասոնք շրջանակը խզելով հեռագրական գիծերը քանդեր են։ Ամերիկեան թնդանօթաձիգ զօրքերու խումբ մը իրենց ռազմամթերքները այրեր են՝ թշնամիին ձեռքը չյանձնելու համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ, որոնք խաղաղութեան Դեսպանախորհուրդին մէջ ամէնէն եռանդուն ջատագովներն են իրաւարարական դրութեան հաստատուելուն, զարմանալի զուգադիպութեամբ մը չեն կրնար համաձայնիլ իրաւարարական ուրիշ խնդրի մը մասին։ Անգլիա առաջարկած էր իրաւարարութեամբ կարգադրել Ալասքայի սահմանագլուխին խնդիրը և կ'ուզէր որ իրաւարար ատեանը երեք անդամէ բաղկանայ, որոնց մէկը ինք ընտրէ, մէկը Ամերիկա և երրորդն ալ առաջին երկուքը։ Մ. Նահանգները վեց անդամ կ'առաջարկէին իւրաքանչիւրին կողմէ երեքական ընտրուելու պայմանով։ Անգլիա կ'ուզէր որ այդ ատեանը որոշէ երկրային բոլոր խնդիրները, բայց Մ. Նահանգները չէին ընդունէր որ ատեանը որոշում տայ իրենց սահմանական երկիրներու համար։ Կարծիքներու այս անհամաձայնութեան պատճառաւ, կազմուած խառն յանձնաժողովը ցրուած էր։ Անկէ ետքը Լորտ Սոլզպէրի ու Պ. Մաք Քինլի իրենց յոյսը դրած էին համաձայնութեան մը վրայ, բայց անիկա ալ մերժուեցաւ՝ Քանատայի ընդդիմութեան հետեւանքով։ Եթէ իրաւարարութեան համար Անգլիոյ ըրած առաջարկութիւնը ընդունուէր, ո՞վ կրնայ ըսել թէ Քանատա պիտի համակերպէր։

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐ որ Լոնտոն կը գտնուի, Պ. Բանտէլ Ռալլիի կողմէ հիւրընկալուած է։ Ինչպէս կը յիշուի, լուր ելաւ թէ Լորտ Քիչնէր պիտի ամուսնանայ Պ. Ռալլիի աղջկանը հետ։

ՊՈՒԽԱՐԱՅԻ ԷՄԻՐԸ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Պուխարայի էմիրը որ առողջական լաւ վիճակ մը չունի, յունիս 25ին Կովկաս պիտի երթայ Բիաթիկորսքի ջերմուկները, ուր ամիս մը պիտի մնայ։ Օգոստոսին էմիրը Խրիմու մէջ ուղեւորութիւն մը կատարելով քանի մը շաբաթ Եալթա պիտի մնայ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ.— Բեդերսպուրկսքիյա Վիէտոմօսթի բոլորովին կը հերքէ այն լուրը թէ Ռուսիոյ արքունիքը իբրեւ օժիտ կարեւոր գումար մը պիտի տայ Սեւ Լերան Տանիլօ իշխանին խօսեցեալին՝ Մէքլէնպուրկի Եութա իշխանուհիին։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Եոզղատի գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Սերֆիչէ գաւառին կառավարիչ Հըֆզի փաշա, որուն յաջորդեց Եոզղատի կառավարիչ Ահմէտ Էտիպ պէյ։ Սըվազի նահանգին Զիլէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սթրումցայի նախորդ գայմագամ Եումէր Ասաֆ էֆ.։

—Պետական Խորհուրդի անդամ անուանուեցաւ Անատոլուի նահանգաց քննիչի օգնական և Բ. Դրան հիւպատոսական գործոց դիւանին տեսուչ Տանիշ պէյ։ Նոյն դիւանին տեսուչ անուանուեցաւ օգնականը Թէվֆիգ պէյ։

—Վճռաբեկ ատեանին առաջին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ նոյն ընդհանուր դատախազութեան դիւանին առաջին քարտուղար Ֆալիգ պէյ։

—Ռումէլի Պէյլէրպէյիի աստիճան տրուեցաւ Ադիոն Գարահիսարի կառավարիչ Ըիզա պէյի։ Իւլայի Բ. աստիճան՝ Աստանայի նահանգին անտառներու պաշտօնեայ Էտհէմ էֆ.ի և Սիրքէճիի մաքսատան տեսուչ Ալի Ըիզա պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Վանայ նահանգին Կեավար գաւառակին գայմագամ Իզզէթ էֆ.ի։

—Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ մաքսային Խորհուրդին անդամ և ընդհանուր քննիչ Աքիֆ պէյի։ Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ կայս. պալատան արարողութեան պաշտօնեաներէն Ապտիւրրէզագ պէյի։ Դ. կարգի Օսմանիէ՝ Տրապիզոնի նահանգին Օրտու գաւառակին գայմագամ՝ Զիհա փաշայի։ Ե. Կարգի Մէճիտիէ՝ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին շրջանաւարտ Նահապետեան Կարապետ էֆ.ի։

—Ա. կարգի Շէֆգաթ՝ Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Զիհա փաշայի կնոջը և Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ Ն. Վեհմաթեան աղջկանը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ Ֆոն Պիպէրշթայն արձակուրդով և առժամաբար Գերմանիա ուղեւորելուն առթիւ, երէկ իրիկուն, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ԹԼՓԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ թէեւ անցեալ ուրբաթ պիտի աւարտէին, սակայն կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ մինչեւ այսօր շարունակուին թլփատութեան յատկացուած վայրերու մէջ և յետոյ բժիշկները և առողջապահական պաշտօնեաները իրենց տեղերը դառնան։ Շաբաթ օրը ընդամէնը ութ հարիւր և երէկ ալ եօթը հարիւրի մօտ տղաքներ թլփատուեցան։ Ամէնքն ալ ստացան դրամական պարգեւներ, հագուստ, խաղալիք, եւ այլն։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— կայս. Իրատէի մը համաձայն, Ելմտական նախարարութիւնը այսօրուընէ սկսեալ մէյ մէկ ամսաթոշակ պիտի վճարէ կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն։

ՊԻԹԼԻՍԻ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ ժամանակէ մը ի վեր ըմբոստութեան մէջ գտնուող ցեղերու պետերը նահանգին կեդրոնը երթալով յանուն Վեհ. Սուլթանին հնազանդութիւն յայտներ և խոստմնագիր տուեր են թէ բարձրագոյն հաճութեան հակառակ ընթացքի մէջ պիտի չգտնուին, թէ՛ իրարու և թէ շրջակայ գիւղերուն վրայ յարձակում պիտի չընեն ու կեղեքումներ պիտի չգործեն և տուրքերը պիտի վճարեն։ Ասոնք խնդրեր են նաեւ որ իրենց տեղերը վարժարաններ հաստատուին։ Կուսակալութիւնը նկատողութեան առեր է այդ խնդիրքը։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը Աթէնքէն Սէլանիկ երթալով տեսակցեր է կուսակալին հետ և անկէ Ռումանիա ուղեւորեր է։ Մավրոկորտաթօ իշխանը Ռումանիայէն վերադարձին Աթէնք պիտի երթայ և յետոյ Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ՔԱՐԱՓՆԵՐԸ.—Հայտար Փաշայի քարափին շինութեան արտօնութիւնը Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան տրուելուն փոխարէն, Կ. Պոլսոյ քարափներու Ընկերութեան ալ հետեւեալ արտօնութիւնները տրուած են.—Կայս. կառավարութիւնը խառն հասոյթէն հարիւրին վեց պիտի առնէ փոխանակ տասներկուքի։ Սեւ ծովի բերնէն մինչեւ Ռոտոսթօ երբ քարափ, նաւահանգիստ և այլն շինելու համար արտօնութիւն տալ հարկ ըլլայ, Ընկերութիւնը նախամեծարութեան իրաւունք պիտի ունենայ։ Կայս. կառավարութիւնը Ընկերութեան պիտի թողու Պոլսոյ մաքսային մեծ մթերանոցները որոնք երկու միլիոն Փր. կ'արժեն։ Ասոր փոխարէն ընկերութիւնը ետ պիտի կենայ 500,000 Փր.ի երաշխաւորութեան գումարէն։ Ընկերութիւնը իր պարտաթուղթերը ունեցողներուն տոկոսը վճարելէ ետքը զուտ հասոյթին քանակութիւնը պիտի տեղեկագրէ կայս. կառավարութեան։

ՂԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին այն մասը ուր կը մօտենան Վափորի շոգենաւերը, փոփոխութիւն մը կրեց՝ քարափներու շինութեան պատճառաւ։ Էմին Էօնիւի մօտ գտնուած երկու նաւամատոյցները դէպ ի Սիրքէճի երկարեց և հոն գտնուած անգլիական շոգենաւերու յատուկ երկու խարսխանիշերը վերցուեցան։ Երրորդ նաւամատոյցը իր վիճակին մէջ պիտի մնայ։ Այդ գործողութիւնները մինչեւ որ կատարուին Սկիւտարի շոգենաւերը Մախսուսէի նաւամատոյցին պիտի մօտենան և Վափորի շոգենաւերն ալ Սկիւտարի նաւամատոյցին և Վափորի երրորդ նաւամատոյցին։

ՎԱՆԱՅ մէջ ՏԷՖԹԷրխանէի պաշտօնէին նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է կալուածագիրներու քննութիւնը կատարելու համար։ Յանձնաժողովին անդամներն են մարդահամարի տեսուչ Հայտար պէյ և վերաքննիչ ատեանի անդամներէն Րէշիտ, Գալճեան Յարութիւն և Շակոեան Գրիգոր էֆ.ները։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ ԳԱՅՄԱԳԱՄՆԵՐ.— Գօնեայի Իտարէի ժողովը դատեց Ըլկընի նախորդ գայմագամ Աթըֆ պէյը ու Գաշի նախորդ գայմագամ Եուսուֆ Զիհա էֆ.ն։ Առաջինը դատապարտուեցաւ մէկ տարուան բանտարկութեան և երկրորդը վեց ամսուան։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ.— Աղեքսանդրիայէն կը հեռագրեն թէ ուրբաթ օրը ժանտախտէ երկու նոր դէպք պատահեր են և առաջուան բռնուածներէն հիւանդ մը մեռեր է։ Ուրիշ հեռագրի մը նայելով չորեքշաբթի ու հինգշաբթի Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտէ նորէն հինգ դէպքեր պատահեր են։ Վարակուողներուն մէջ կան Ֆրանսացի մը ու Յոյն մը։

—Գահիրէէն անցեալ չորեքշաբթիի թուականով հեռագրած են Թայմզի թէ Պուշիր նաւահանգիստն ալ (Պարսից ծոցին վրայ) վարակեալ նկատուած է, ժանտախտի երկու դէպք պատահելուն համար։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտ երեւան ելլելէն ի վեր տասնըչորս հոգի բռնուելով, երկուքը մեռած և չորսը ապաքինած են։

—Աղեքսանդրիայէն հեռագրուած է առողջապահական վարչութեան թէ յոյս կայ որ օդերը քանի տաքնան ժանտախտին ազդեցութիւնն ալ պիտի նուազի, որովհետեւ այդ պարագան ապացուցուած է Պոմպէյի մէջ։

—Ուրբաթ օրը Եգիպտոսէն Թրիէսթէ հասած ուղեւորները տասը օրուան քարանթինայի ենթարկուեցան, ուղեւորութեան միջոցն ալ հաշուելու պայմանով։

ՍԵՐԲ ՀԻՒՊԱՏՈՍՆԵՐԸ.— Սէլանիկի սերպ հիւպատոս Պ. Բօլ Տինիչ նոյն պաշտօնով Սկիւպ պիտի փոխադրուի։ Պ. Տինիչ Սէլանիկէն Պէլկրատ ուղեւորեր է։ Սէրէզի սերպիական փոխ-հիւպատոս Պ. Նուշիչ, Կ. Պոլսոյ դեսպանատան քարտուղար պիտի կարգուի և անոր պիտի յաջորդէ Պերլինի դեսպանատան քարտուղար Պ. Սվէթա Կիւշիչ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինօդը հրաւիրեց Սագըզի մետրապոլիտ Տ. Կոնստանդիանոսը որ իրեն դէմ եղած բողոքներուն առթիւ ինքզինքը արդարացնէ գրաւոր կերպով։

Պ. ՕԹՈՒԱՆՕ, Օսմ. Պանքային տնօրէնը, յունիս 8/20ին իր կնոջը հետ Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱՆՔ.—Պիթլիս գտնուող զինուորական վաշտերը իրենց տարեկան մարզանքներուն սկսած են։

ՀԱԼԷՊԻ կեդրոնական նախկ Հասան Սըրրը էֆ. որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, մեռեր է։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ նահանգին մէջ Գալգաչ վարժարանին ուսուցիչ Պոյչէվէչ պուլկարի մը կողմէ վիրաւորուեր է և Սէլանիկի մայրապետներու հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուի։

ՀՐԴԵՀ.—Շաբաթ գիշեր Բերա Գալեոնճը Գուլլուքի մէջ քարուկիր տան մը վերի յարկէն հրդեհ ծագելով ամբողջ շէնքը այրեցաւ։ Տունը Միւլլէր անուն գերմանացի երկրաչափի մը սեփականութիւնն էր։

ԳՈՍՈՎԱՅԻ գաւառական թերթը կը հերքէ սերպ լրագիրներու այն լուրերը թէ կարգ մը անձեր սերպերու սեփական քանի մը տուներ այրած ըլլան, թէ յանցաւորները կառավարութեան ծանօթ ըլլալով հանդերձ անոնց նկատմամբ ոևէ օրինական գործողութիւն չի կատարուիր և թէ Գոսովայի նահանգին մէջ քանի մը սերպեր կեղեքուած են։ Գաւառական թերթը կը յարէ թէ այրած տուներ ըսուածները Իբէք գաւառակին մէջ պարզ խրճիթներ են որոնց մէկ քանին կոլիբի մը պահուն այրած են և միւսներն ալ [illegible] և թէ անոնց մէկը քրիստոնեայի մը սեփականութիւնն է, իսկ միւսները իսլամներու։ Կռուին հեղինակներուն մէկ մասը ձերբակալուած է և միւսներն ալ կը փնտռուին։

ՍՕՖԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Շաքմանոֆ անուն վարժապետին վիրաւորուիլը անձնական վրէժխնդրութեան արդիւնք է։ Շաքմանով թէեւ ծանրապէս վիրաւորուած է, սակայն կեանքը վտանգի մէջ չէ։ Ոճրագործները, մեծ մասով պուլկար, բանտարկուած են։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Զիհտի փաշա տակաւին ապաքինած չըլլալով երէկ ալ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ.—Զէնճաս իշխանութիւնը ծանոյց թաղերու իմամներուն ու մուխթարներուն որ դուրս երթալիք անձերու համար անցագիր առնելու նպատակով տրուած իլմուխապէրներու մէջ նշանակեն ուղեւորին դէմքին կատարեալ նկարագրութիւնը։ ...

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ Աղեքսանդրիայէն առագաստանաւով եկած ապրանքներուն համար պէտք է պահանջել՝ Աղեքսանդրիոյ մաքսատան կողմէ տրուած վկայագիրը որ «օրիժինալ մանիֆէսթօ»ի տեղ պիտի ծառայէ։ Այդ վկայագրին վրայ երեք գրուշնոց դրոշմաթուղթ փակցնել և եթէ առագաստանաւը վկայագիր չունենայ՝ կրկին մաքս առնել։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ.— Իզմիր գաղթող իսլամները պատսպարելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է տեղւոյն Ըէտիֆներու կիսաբաժնին հրամանատար Սերվէթ փաշայի նախագահութեամբ։

ԵԱՆԵԱՅԻ ռումանական վարժարանին արդի և նախորդ ուսուցիչներուն միջեւ ծագած վէճը կարգադրուեր է կուսակալութեան ձեռք առած միջոցներով։ Էնտեպանտանս Ռումէն այս լուրը հաղորդելով կը գովէ Նէշէթ փաշան որ առանց կրօնքի ու ազգի խտրութեան կ'աշխատի բոլոր հպատակաց բարեկեցութեանը համար և որ նոյն վէճը ուղղակի ինք կարգադրած է։

ՍԻՐՔԷՃԻի ափարթըմաններուն մէջ բնակող և ընտանիք չունեցող անձերը ոստիկանութեան հրամանաւ կը հանուին այդ տեղերէն։

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին Լատիք գաւառակին ընդհանուր դատախազի օգնականը, Եսատ էֆ., կ'ըսէ Իգտամ, որ կաշառակերութեան և զեղծումներու համար իբրեւ ոճրագործ ճանչցուած է Սըվազի ամբաստանիչ ատեանին կողմէ, փախեր է։ Զէնճաս իշխանութիւնը հրահանգ ուղղեր է ամէն կողմ զայն ձերբակալելու համար։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷի վարչութիւնը քանի մը փոքր շոգենաւեր պիտի շինել տայ Եւրոպայի նաւագործարաններուն մէջ։ Այդ շոգենաւերը երկու կողմէն ալ պիտի կրնան երթեւեկել։ Վարչութիւնը զանազան գործարաններէ շոգենաւի նկարներ ստացած է։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Սըրրը էֆ., կ'ըսէ Սապահ, իրեն դէմ եղած բողոքներուն համար դատաստանի ենթարկուած և պաշտօնանկ ալ եղած է։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանը ու կինը շաբաթ օրը Բարիզ ուղեւորեցան։ Դեսպանին բացակայութեանը միջոցին, որ երկու ամիս պիտի տեւէ, խորհրդական Պ. Քրիսթիչ գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.— Սէլանիկի մէջ Պարոն մը Հիրշի անունով հաստատուելիք հիւանդանոցին կառուցումը սկսած է։ Պարոնը 200 հազար Փր. կտակած էր այդ շէնքին համար։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Մարիա անուն 40 տարեկան յոյն կին մը, որ փաշա Լիմանէն Կ. Պոլիս եկած էր, առջի օրը քարափ ելած միջոցին յանկարծամահ եղաւ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ուրբաթ գիշեր Պոլսոյ Ուզուն Չարշուի կողմը Յակոբ անուն կօշկակարի մը կինը անձնասպան եղաւ ինքզինքը կախելով։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՌԱՄ.— Սէրվէթ կը պատմէ թէ Բերայի մէջ երիտասարդ բժիշկ մը Ս...ա պէյ թոյն խմեր է անձնասպան ըլլալու համար։ Սակայն երբ ցաւերը սկսեր են, չկրնալով դիմանալ օգնութիւն գոչեր է։ Մայրը ու քոյրը անմիջապէս բժիշկ բերել տուեր են որ կրցեր է վտանգին առաջքը առնել։ Այդ յուսահատութեան պատճառն է Ս...ա պէյի հօրն ու մօրը խիստ ընթացքը որով ուզած են լքել տալ երիտասարդին յարաբերութիւնները Է. Լ... Պառոնուհիին հետ։

ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Թուրք լրագիրներուն մէջ կը կարդանք հետեւեալ ահռելի ոճիրը որուն ո՛ւր պատահած ըլլալը ըսուած չէ, բայց հաւանօրէն գաւառի մը մէջ ըլլալու է.— Գիւղացի մը երկարատեւ պանդխտութենէ մը իր ծննդավայրէն բացակայելով, մեռած ըլլալուն մասին զրոյց մը կ'ելլէ և ընտանիքը բաւական ատեն սուգ բռնելով կինն ալ կ'որոշէ այլ եւս չամուսնանալ։ Տասներեք տարի ետքը գիւղացին որ բաւական դրամ շահած էր՝ իր գիւղը կը դառնայ և նախ կ'իջեւանի իր քրոջը տունը ուր ինքզինքը կը ճանչցնէ։ Քոյր ու եղբայր կ'որոշեն իրենց մօրը անակնկալ մը ընել։ Մարդը առանց ինքզինքը ճանչցնելու կ'երթայ մօրը տունը ուր կը գտնուի նաեւ կինը։ Հոն կը հիւրընկալուի գիւղական սովորութեան համաձայն։ Մայրը առանց ճանչնալու թէ իր զաւակն է, գիշերը կը սպաննէ իր հիւրընկալած մարդը՝ դրամները գողնալու համար և դիակը խոտերու մէջ կը պահէ։ Հետեւեալ օրը քոյրը կ'երթայ և մօրն ու հարսին կը հարցնէ թէ առջի գիշերը հիւր մը ընդունա՞ծ են, ժխտողական պատասխան առնելով կը կարծէ թէ իրեն անակնկալ մը ընել կ'ուզեն։ Ամէն կողմը կը փնտռէ և վերջապէս ամէնէն տխուր անակնկալը կ'ունենայ գտնելով իր եղբայրը որ սպաննուած էր մօրը ձեռքով։

ԾԷՐՐԱՀ ՓԱՇԱՅԻ կողմը, առջի օրը, Նուրի ու Ըէճէպ կռուի բռնուեցան։ Նուրի իր հակառակորդը դաշոյնով թեւէն զարկաւ ու փախաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷի նոր գնած Գոսովա շոգենաւուն մէջ, որ Ծովլքէօշկի առջեւ խարսխած է, վինչին քովի տախտակները բռնկելով կրակը տարածուեցաւ ածուխներուն, բայց շուտով առաջքը առին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Արքաշի փողոցին սրճարաններէն մէկուն սպասաւորներէն Մէհմէտ շաբաթ գիշեր գինովութեան հետեւանքով ինքզինքը վիրաւորեց դաշոյնով։

ՊՈԼՍՈՅ Սալքըմ Սէօյիւտ թաղին մէջ երէկ, Մահմուտ ու Զարքօ կռուի բռնուեցան։ Զարքօ իր հակառակորդը վիրաւորեց ու փախչելու միջոցին ձերբակալուեցաւ։

ԱՏԱՊԱԶԱՐԻ ՈՃԻՐԸ.— Թթասանի ծանօթ ոճիրին զոհ գացող տարաբաղդ Պայծառի սպաննիչները գտնելու համար ձերբակալուած անձերուն հարցաքննութիւնները կը կատարուին կը գրէ մեզ Ատաբազարի մեր թղթակիցը։ Նիկոմիդիոյ կառավարիչ պէյը որ հոն գացած էր քննութիւնները անձամբ վարելու, պաշտօնատեղին վերադարձեր է շաբաթ օրը։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Վահրամ էֆ. Զ. Պէօրէկնեան (Սէլանիկ).—Ձեր յիշած բաժնեգինը ժամանակին ստացած ըլլալով, ընկալագիրը (թ. 1184) ղրկած ենք Յարութիւն էֆ. Աճէմեանի։

Միհրան էֆ. Աւետիսեան (Ռոտոսթօ).—Ի հաշիւ բաժանորդագրութեանց ղրկած գումարնիդ ստացանք։

... Եթէ կուզէք
ԱՌՈՂՋ ՈՒ ԵՐԿԱՐ ԱՊՐԻԼ
Կարդացէ՛ք
ՏՈՔԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ

[illegible]

...ինքը հայթայթած էր. ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանանք թէ Գ. Եզեանց վերջերս հրահանգ տուած է որոնց որ անկ է' քաղաքիս մէջ աղջկանց յատուկ ազգ. որբանոց մը բանալ յառաջիկայ ուսումնական տարեշրջանին սկիզբը։ Ծախքը հանգանակուած է Բեզերսպուրկի մէջ։ Նուիրական պարտք կը համարինք մեզի' հանրային զգացման թարգման հանդիսանալով' հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնել' որբախնամ գործի մասին իր ցոյց տուած իրական և արդիւնաւէտ ջանքերուն համար։

—Վերջերս տեղացող առատ անձրեւները բաւական օգտակար եղան վարուցանին. ալիւրին գինը որ սկսած էր վրայ դնել, հետզհետէ իջաւ։ Եթէ ամառնային արեւադարձէն առաջ ալ քանի մը օր անձրեւ տեղայ, կրնանք յուսալ որ հունձքերը առատ ըլլան այս տարի։ — Հարսանիթի, կարմրուկի և կեղծմաշկի պէս տղոց յատուկ հիւանդութիւններ' այս պահուս շատ տարածուած են քաղքիս մէջ։ Հիւանդապահ ծնողքներու տգիտութեան պատճառաւ, բազմաթիւ ծաղկատի տղեկներ զոհ կ'երթան համաճարակ ախտերուն։ Ներելի չէ՞ արդեօք եկեղեցւոյ բեմէն' հոգւորականի մը բերնով' հարկ եղած խրատներն ու հրահանգները տալ թէ' քաղքիս և թէ' դաշտի հայ ժողովրդեան։

Հեռագիր

[illegible]

...կառավարութիւնը գործի սկսած է։ Երեք հիւպատոսները պիտի փոխուին։ Օտարազգի վաճառականներուն 200,000 տոլարի դրամական հատուցում պիտի ըլլայ։ Մաթաաֆա ու Մալիէթօա երկու շրջանակներու պիտի տիրեն,

—Պ. Քընէ տը Պօռըրէռ հրաւիրուած է ներկայանալ Պատւոյ Լէգէոնի Խորհուրդին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց խորհրդականը Չինու մասին յայտարարեց թէ Ռուսիոյ հետ համաձայնութիւնը ոչ միայն թանկագին է, այլ բարեգուշակ նշան մը ապագային համար։ Անգլիա, յարեց խորհրդականը, տրամադիր է ընդունիլ ոեւէ նոր առաջարկութիւն' Բէքինի հետ հաստատուելիք նոր հաղորդակցութիւններու համար։

—Անգլիոյ Պանքան մօտերս յայտարարութիւնով մը ինքզինքը պիտի արդարացնէ այն դիտողութիւններուն համար որոնք եղած են' իր պահեստը զօրացնելու մասին ի գործ դրած միջոցներուն դէմ։

—Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ Տէրվիշներու պետին զինուորներէն հարիւր հոգի Քօրտոֆանի մէջ ընդհարում մը ունեցեր են եգիպտական զինուորներուն հետ։ Ասոնք հրաւիրեր են Տէրվիշները անձնա-...

[illegible]

...Փր.ի փոխառութիւն մը կնքելու համար։ Ասոր փոխարէն պանքան 20 միլիոն Փր.ի պանքասա շրջաբերութեան պիտի հանէ. Միջազգային քոնթրոլի յանձնաժողովը պիտի հաւանի եղեր այդ գործողութեան։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼԱ ՀԷ, 11 յունիս.— Փոքր տէրութիւնները դիտողութիւններ ըրին իրաւարարութեան խնդրին համար։ Ասոնք կը վախնան թէ երբ վէճ մը ծագի, մեծ տէրութիւնները մի գուցէ ճնշում բանեցնեն իրենց միջնորդութիւնը ընդունել տալու համար, ինչ որ մեծապէս պիտի սեղմէ իրենց գործելու ազատութիւնը և անկախութիւնը։

ԲԱՐԻԶ.—Այսօր Լոնշանի ձիարշականին վրայ տեղի ունեցաւ Բարիզի մեծ ձիարշաւը։ Նմանը չտեսնուած բազմութիւն կար։ Կառավարութիւնը ոստիկանական խիստ միջոցներ ձեռք առած էր։ Հանրապետութեան Նախագահը կէս օրէն երեք ժամ ետքը հասաւ և համակրական խանդավառ ցոյցերով ընդունուեցաւ։ Ոեւէ դէպք չպատահեցաւ. առաջին մրցանակը, 250,000 փր. շահեցաւ «Բէրթ» անուն ձին։

— Այն քննութեան հետեւանքով որ Խաթէրհազիի նկատմամբ կը կատարուի գաղտնի պաշտօնաթուղթ մը ձեռք ձգած ըլլալուն համար, կ'ըսուի թէ պիտի խնդրուի անգլիական կառավարութենէն որ Խաթէրհազի յանձնուի Ֆրանսական կառավարութեան։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՔ.—Ցորեն.—Վերջացող շաբթուան մէջ հասաւ 10,000 քիլէ կակուղ ցորեն Վառնայէն, 12,000' Կիրքայէն և 5000 Պուրկազէն։ Կարծր ցորենէն հասաւ 6000 օխա և ծախուեցաւ օխան 43 փր.ի։ Հաճար.—Վաճառում չկայ։ Եգիպտացորեն.—Հրապարակը ոգեւորուած է. 1500 պարկ ծախուեցաւ Քոսթանձայի տեսակէն, օխան 22 փարայի։ Գարի.—12,000 քիլէ ծախուեցաւ Մերսինի տեսակէն, օխան 12-12 1/2 փարայի և 8000 քիլէ Դանուբի տեսակէն, օխան 12 1/2-12 3/4 փարայի։ Վարսակ.—100,000 օխա ծախուեցաւ Սեւ Ծովի տեսակէն, օխան 22 1/2 23 փարայի։ Փունջակեր.—Վաճառում չկայ։ Սուսամ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Լուբիա.—Առուծախ չկայ։

[illegible]

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ.— Անկարեւոր գործառնութիւններ։

ԱՐՏԱՄՈՒԵԼՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիկ.— 1385 հակ ծախուեցաւ օխան 22 1/8-23 ղշ։ Բուրդ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Բամպակ.—100 հակ Ատանայի տեսակէն օխան 3.80 ղրշ.ի։ Մետաքս.—Անկարեւոր գործառնութիւններ. Գիները բարձրանալու հակամէտ են։ Կապերս.—Այլեւայլ տեսակներէ ծախուեցան 4000 օսմ. ոսկիի արժողութեամբ.—Դեղին մեղրամոմ.—Վաճառում չկայ։ Ձէթի.—Անկարեւոր գործառնութիւններ. Գխտոր.—Վաճառում չի կայ. հրապարակը հաստատուն է. Մուսուլի սեւին օխան 7-7 1/2 ղրշ. կ'արժէ, ճերմակինը 8 8 1/2։ Մորթ.—Վաճառում չի կայ։ Ընկոյզ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Կաղին.—Վաճառում չի կայ գիները կը բարձրանան, որովհետեւ հունձքը գէշ է կ'ըսուի։ Պտուղ.—Հրապարակին վրայ գրեթէ գործ չեղաւ։ Աֆիոն.—8 սնտուկ ծախուեցաւ Զիլէի տեսակէն, օխան 127 1/2 128 ղրշ.ի և 2 սնտուկ գեղորայի տեսակէ, օխան 110 ղրշ.ի։

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

[illegible]

...Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէթալիք	»	86	20
Բուլղի Ռէթագրամ	Օ. Ո.	»	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	22 1/2
» » » չէք	»	110	10
Բարիզ » »	Ֆր.	23	
» » » չէք	»	22	89
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	19	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	75
» » » Գ.	»	27	—
Դ. բաց.	»	23	—
Դ. գոց.	»	23	—
Փոխառութիւն Գասապա	»	85	
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	75
Այտընի երկաթուղի	»	11	—
Եգիպտական Միացեալ	»	105	87
Անգլ. Քոնսոլիտէ		108	45
Հելլենական 5 %	»	44	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	50	20
Ռանթ 4 %	»	36	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	86	—
» Նոր » 6 % 1892	»	84	
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	415
Դրամազեղչ	»	2	—

ԲԱՐԻԶ, 10 Յունիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	20
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. գոց.	»	23	30
» » » Բ.	»	48	30
» » » Գ.	»	27	50
Օսմանիէ	»	418	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	120	
Օսմ. Ռէժի	»	314	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	585	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102	12
Քռէտի Լիոնէ	»	987	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Նուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	96	40
Սպանիական արտաքին	»	65	80
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Յունիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	120	90
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	87	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Յունիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Ռումէլիի երկաթուղի	»	65	
Օսմ. Ռէժի	»	144	50

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ՕԳՈՒՏ ՄՍՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայք Սգող եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համածայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մորիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ զիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուշակած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՑԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ԿԱՇՄԱՌԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

31 Մայիս 1899

[illegible]

Կ. ՊՈԼՍԵՆ ԴՈՒՐՍ

Տրապիզոն		19
[illegible]		22
[illegible]		25
[illegible]		17
[illegible]	2	
[illegible]		6
[illegible]		8
[illegible]		16
[illegible]		17
Սօֆիա	—	12
Աթէնք	—	13

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

Պոլսոյ Հասցէի հրատարակութիւնները կարդալ Դ-րդ երեսը։

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828 · L'UNION · DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Բաղտէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ. Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թէնտասպուրան Խան, Օսմ. Պանքային դէմ

ԲԱԶԷ
Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սրամպօլ Մահմուտ փաշա Ապուտ էֆէնտի, Նենի Ջարշի թիւ 5-6.
Վաճառատունս' իր առաջին եռամեայ շրջանին մէջ արդէնմ ցոյց տուաւ թէ իր խոստումներ գործադրելու կարող էր եւ հազարաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ քաջալերուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ որչափ հաստատակութենէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ որքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձները, այսօր կը համարձակի' թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ' գեր ի վեր է հրապարակիս բոլոր հանդերձեղինաց տներէ և այնպիսի գներով որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40 % շահ մը պիտի գտնեն վաճառատանս պատուաւորողները։
Բազէի հիմնադիրք, հրապարակիս ծանօթ շուխայի վաճառատան մը տէրերն լինելով, իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն շուխայի սպառումն բարձրացնել մեծաքանակի փոքրիկ շահով մը, յաճախորդաց թողլով բոլոր արհեստական շահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ. Ահա Բազէի անմրցելիութեան գլխաւոր գաղտնիքը։
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ 112

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (8)

«ՔԱՕՍ»

ՏԻՐԳԱՆՉԱՏԷԻ ՆՈՐ ՎԷՊԸ

Դ.

Սմբատ քաղաքէն կառքով մը շուտափոյթ հասած է իրենց հրդեհուած նաւթահանքերը, և ամեն ճիգ ու նիւթական զոհողութիւն չի խնայեր' տիրող չարիքին առաջքը առնելու, և հրդեհին մէջէն ինչ որ կարելի է' ազատելու։

Զարդարեան Դաւիթ, որ Շուշանիկի' Միքայէլին միջոցաւ ազատուիլը տեսնելէ յետոյ, փութացած էր ինքն ալ անդամալոյծ եղբայրը ազատել, բայց սա, ինչպէս յիշուած է, խելագարած, կարծելով թէ զինքը պիտի տանին խարոյկին մէջ նետեն, անասնական արտառոց ոյժով մը շուրջը գտնուող առարկաներուն կը պլլուէր, գտնուած տեղէն մազի մը չափ չշարժելով։ Դաւիթ, կարծես այդ մահացու ճգնաժամին գերբնական զօրաւոր ոյժ մը ստացած, անդամալոյծը բռնելով բաւական տեղ քաշկռտած էր, ինչպէս կը քաշկռտուի սպանդանոցին մէջ' մորթուելու բնազդը ունեցող ոչխար մը։ Բայց հակառակ արդիւնք տուած էին դժբաղդաբար Դաւիթի գերբնական ճիգերը' եղբայրն ու զինքը ազատելու համար զորս թափած էր առանց գիտակցութիւն ունենալու թէ իր բռնած ուղղութիւնը ո՛ւր կը տանէր զիրենք, վասն զի Դաւիթ հասած էր հիմակ կէտի մը, ուրուն դիրքը այնքան դժուար ելք ունէր որքան վտանգաւոր։ Իրենց փրկութեան միակ վերջին յոյսը, վասն զի հրդեհը տակաւ ամբողջ բնակարանը կը շրջապատէր իր հրեղէն լեզուներով, կը մնար երկնային հրաշքի մը սպասել. և Դաւիթ, ողջ ողջ այրուելու վտանգի ընդգրկումէն զարհուրած, յուսահատ աղաղակ մը կ'ուղղէ դէպի մարդոց խռնուած կողմը, «Օգնութիւն, օգնութիւն» կանչելով։

Եւ մինչ հազարաւոր «հանդիսատեսներու» մէջէն և ոչ մէկը չի լսեր այդ օգնութիւն աղերսող յուսահատ աղաղակը, և կամ թէ աւելի ճիշդը իր կեանքը չուզեր վտանգել այլոց համար, հակառակ նոյն իսկ Սմբատի դրամական մեծամեծ խոստումներուն, ահա' դարձեալ Միքայէլն է որ առաջ կը նետուի աներկիւղ հրեղէն ծակի մը պէս, արհամարհելով սպառնացող չօշափելի վտանգը, ամբոխը կը պատռէ, և ուղղուելով Զարդարեաններու այրուող բնակարանը, կ'ազատէ ակնթարթի մը մէջ գեհենէն' թէ' Դաւիթը և թէ' անդամալոյծը։

* * *

Առաւօտ եղած է. անհագին տարածութեան մը վրայ սրտաճմլիկ տեսարան մը սփռուած, ուր հրդեհը դեռ արեւու ճառագայթներուն տակ կը պլպլայ, բարձրացնելով բոցեղէն աղոտ ամպիկներ։ Գիշերուան զարհուրելի քաօսին մէջ քանի մը մշակներ կորած և խեղճերուն այրած դիակներն ալ առաւօտուն գտնուած էին։ Միքայէլ, որ Զարդարեանները ազատած ժամանակ չէր նշմարած թէ իր մէկ թեւին դաստակը ծանրապէս ճմլուած էր, յետոյ զգացած էր ցաւը, որ երթալով աւելի սաստկացած էր, և հիմակ անկողնի մը մէջ պառկած ցաւի տանջանքէն կը գալարուէր։ Շուշանիկ' այդ անկողնին գլուխը, որչափ որ ուժասպառ ու տըկար, այնու ամենայնիւ անսահման սիրող քրոջ մը նման իրենց ամբողջ ընտանիքին ազատարար երիտասարդին դարման ընելու ու տանջանքը մեղմացնելու ոչ մէկ ջանք չէր խնայեր։ Շուշանիկի աչքերուն առջեւ հիմակ ճշմարտապէս անվեհեր հերոսութեան ու անձնուէր զոհողութեան մարմնացում մըն էր Միքայէլը' որ երկաթ եր, և ո՛չ թէ նախկին փճացած, անբարոյական և խաբեբայ Միքայէլը' զոր ինքը մի՛շտ իրաւամբ արհամարհած էր։ Հիմակ միայն մէկ խոր մտածում Շուշանիկը շրջապատած էր, թէ արդեօք ինչո՞վ պիտի կարենայ փոխարինել' երիտասարդին իրենց վրայ ունեցած անսահման երախտիքը։ Փոխարինե՞լ, ի՞նչպէս, մի՞թէ կարելի է որ և է փոխարինութեան սահման որոշել հոգիի մը համար' որ քանի մը հոգիներ միանգամայն մահուան ճանկերէն խլած է' իր սեպհական կեանքին գնով, և ազատուողներէն մէկն ալ ինքն է, Շուշանիկը։ Ու յանկարծ գիշերուան դժոխային տեսարանը կը պատկերանայ Շուշանիկի աչքերուն առջեւ և շուրջը խռնուող անտարբեր և կամ անմիտ խաժամուժին մէջէն որոշ կերպով կը նշմարէ Սմբատը, որ անձնազոհութեան ամենափոքր ճիգ մը ու շարժում մը չէր ըրած այրուելու վտանգին մէջ գալարողները ազատելու համար. անիկա միմիայն ասոր անոր դրամական խոստումներ ըրած էր և ուրիշ ոչինչ, ուրեմն կը նշանակէր թէ իր անձը իրեն համար շատ թանկ կ'արժէր...։ Ատիկա ազնուութի՞ւն էր. անշուշտ ո՛չ, իսկ Շուշանիկ մինչեւ հիմակ Սմբատը ճանչցած էր ամէն բանէ աւելի իբր ազնիւ մարդ։ Ուրեմն սխալած է ինքը, Սմբատ ազնիւ մարդ չէ եղած, երեւոյթէն միայն խաբուած է. ի՛նչ դառն սխալանք...։ Ու իրականութիւնը պատրանքը կը չէզոքէ, որովհետեւ Շուշանիկի համար խաժալացած այդ դէմքին գրաւիչ խորհրդաւորութեան քօղը կ'իյնայ վար, երեւան հանելով հասարակ, անձնասէր ու վախկոտ մարդու մը դէմքը։ Այս մերկացումը տանջանք է իրեն համար, այնու ամենայնիւ ճշմարտութիւն։ Մինչ իր հոգիին աչքերուն առջեւ ասոր հակառակ ուրիշ պատկեր մը կ'երեւայ, Միքայէլը, որուն անցեալին վրայ տարածուող աղականութիւնը հիւլէացած, ոչնչացած է, և հիմա մաքրուած, զտուած ու սրբացած, կը բարձրանայ լուսաշող' պաշտելի պատկերի մը նման։ Եւ Շուշանիկ դէպի այդ կենդանի վեհ պատկերը հիմակ ոչ միայն երախտապարտութիւն ու հիացում կը զգայ, այլ նաև ասոնց բոլորէն աւելի զօրաւոր զգացում մը, ձգտում մը, փարում մը..., ինքնիրեն առանց մտածել գիտնալու թէ' ի՛նքն է ուղղակի պատճառն ու շարժառիթը Միքայէլի այդ ատիճան ազնուացման ու բարձրացման։

Կեանքի դիպուածները ի՛նչ զարմանալի և շուտափոյթ փոփոխութիւններ առաջ կը բերեն' նոյն իսկ զգացումներու աշխարհին մէջ։

* * *

Մինչ Շուշանիկի անդամալոյծ հայրը, այդ եօթը տարուան կենդանի մեռելը, իր աղջկան թեւերուն մէջ խաղաղութեամբ իր հոգին կ'աւանդէր, ցաւ պատճառելով ամենէն աւելի միայն Շուշանիկին, մինչ Արշակ' զինքը հիւծող, ու որդնոտելու աստիճան փտեցնող գաղրելի ախտին բուժման յոյսը Բագուէն կտրած, վտանգաւոր վիճակի մէջ, դեռ բժշկուելու տարտամ յոյսով մը կ'ուղեւորէր արտասահման' Ալէքսիյ Իվանովիչին հետ' իր ընտանիքին կարգադրութեամբ, Միքայէլ եւս բաւական առողջացած, հակառակ Սմբատի հետզհետէ նիւթասէր դարձող բնաւորութեան, ինքը նիւթականը բոլորովին ատող մը դուրս գալով, կ'առաջարկէ եղբօրը Սմբատին թէ ինքը խպառ կը հրաժարի իրենց հօրենական ժառանգութեան բաժնէն, քանի որ բնաւ երբեք չպիտի կրնայ ամուսնանալ, և կը խնդրէ միայն որ Մարութխանեանի անիրաւ հաշիւը կարգադրուի, որպէս զի հանգստանայ։ Անբնական չէր Միքայէլի երկիւղը, որովհետեւ ինչպէս յիշուած է, Մարութխանեան այդ կեղծ մուրհակներուն տակ այնքան բնական դուրս բերած էր ստորագրութիւնները, և, Միքայէլ, պէտք է ըսել թէ' այնքան չէր վախնար Մարութխանեանի սպառնալին ու ճիւաղային հետապնդումներէն' որքան դատաստանական անպատուութենէն, քանի որ ճշմարտութիւնը պարզելու համար ապացոյց մը չունէր հէք տղան։ Շատ մը ընդդիմութիւններէ յետոյ վերջապէս Սմբատ կը համաձայնի վճարել ու Միքայէլի ոչ-պարտքը հատուցանել Մարութխանեանին' որ խաբէութեամբ ձեռք բերած այդ կարեւոր դրամագլխով շատ մը իր խանութպանի անձուկ սապարէզէն դուրս կուգայ, և ամէնուն առաջ, լոյս ցորեկով կը դառնայ չենք շնորհք նաւթատէր մը։ (Շարունակելի)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առաջ հրդեհի ապահովագրութիւն մէ՛ որոյ բաժնետէրը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ գրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ատորագրելոց, որ ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒՑՑԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ՈՒՆԵՆԱԼ նմանակին համեմատ անգղիական և գաղղիական գործարաններու լաւագոյն և դիմացկուն քօթիւմցուներ, բանթօլօններ, տեսակ տեսակ չայագներ. անգամ մը ուրիշ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահճէ-Գաբու Համիտիէ ճատտէսի Թիւ 38, Յովհաննէս Կիւմիւշեանի վաճառատունը։ 47—70

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաեին Միջազգային Ընկ.ն

Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուրով իր գրասենեակներն աժամաբար փոխադրուած են Նոդո-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Փր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Փր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Փր., 1897էն 1,424,000 Փր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ռակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք երբեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ առնելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ճ. ՌՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Բնիկ-Պատուիրակ

Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ և Արեւելեան գիծեր բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վերգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռումէնիան	10500	Էնիրբէրիան	3500
Փէտրիան	10500	Ալըժ.րիա	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քօրճիան	8000	Անատալուզիան	2500
Գոտոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրդօ	850
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^{րք} Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նոյնին ... Չէրզօմէեան ...)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստահակ ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. ... պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ... և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, ... ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ ... ։

Յ. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, (...) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (...) հիւանդ ... գործատեղին։

Գործընկերք կրնան գիմել ... , Թիւ 1 ... ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Բօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Հրօտեօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տէսօ	4511	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէչօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2283	Հօրադիօ	2800	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօզիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտամօ	5540	Օթթօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէլրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օթէլլօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քիլէօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	[illegible]
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բասէրմօ	168[illegible]	Վասգօ	191[illegible]
Գազօ	1094	Ֆրնըլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բելօ	51[illegible]	Վօլօ	128[illegible]
Զիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բրայթօ	2223	Վօլֆրամ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէանտրօ	2272	[illegible]	405[illegible]	Ուէտօ	18[illegible]
Գլիօ	2697	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Բօլլօ	161[illegible]	Զէրօ	12[illegible]
Գօլօրատօ	4235	Կիդամեօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Բօմէօ	1789		

Մուրիլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 12ին (Ն. Տ.)։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՔՕ

Թիւ 17—18 ... խան ...

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուական (... Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Գ. Ալպէր Սիմբնա Ցակօբեան խան, Վօյվօտա փողոց Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղչէքօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի հավլուսը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաեօխ

Մաքրուճճըլար, Զարըֆլը խան, Թիւ 21 194

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ

ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր երգեր Հանդերձ եղանակօք, Հայատառ Թուրքերէն։ 214 էջ։ Կը պարունակէ իբր 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր։ Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաեւ ճոխացուած իբր 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է Թրքախօս Հայոց, նաեւ այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ'առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ։ Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր։ Գին 10 դահեկան։

Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան։

Նոյնին խոշորագիրը գործածել առանց եղանակի, մաշիոյ տակ, ի մոտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

1881 Մարտ 20 ի հայս. Իրատէով արտօնեալ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ

Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Փր.

Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »

1895 ի հասոյթք 25,000,000 »

1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ճ. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Թօփանէ ... (Քիւրեքճի Մուստաֆա)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՐԷԲՐԷՆ

Լ'ԱՆԳՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.

1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ

» Ռուտոլֆ Հօեօս, Դեր-Նախագահ.

» Ժօզէֆ Հօեօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.

» Գոլոմոն Նաքօ, » » » » »

» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.

Թէոտոր Բօհմէն

Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քօմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻՒԹ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն հաչակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱՒՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սըրաճա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալատեղ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 1 13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Դշ. 2 14 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։

Եշ. 3 15 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Եշ 3 15 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։

Ուր. 4 16 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 5[illegible]

... CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուր ... Լիվըրբուլ և ... գիծ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանիա	7718	Գօթնիա	4551
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7384	Մարաթոն	2403
Աւրանիա	7268	Ալկաս	2595
Բավոնիա	5587	Սարաճոսա	2165
Ճէֆալոնիա	5517	Պալմիրա	2248
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Արթիա	4557	Քրինիսսա	1839
Գէյլօ	2143	Մորօջջօ	1856
Քէրսօր	1876	Պաւարանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաջանօնիա	4845		

Ալեբբօ շոգենաւը, Նաւապետ Հաւիսըն, յունիս 2/14ին Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՕԼԻ գործակալ

Thomas C. Joly

Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ, Գըրթայի, Միջերկրական և Սեւ Ծովի գիծեր բանող ...

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Ամազիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեոփսբռսս	3000	Բէբրա	2250
Մարաս	3000	Մֆինքս	2000
Ծամանիք	3000	Կառնըքն	1500
Քարքօնըս	2500	Բէկլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան

ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (43)

ԼՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Բ. ՄԱՍ

ԾՈՎԱՀԷՆՆԵՐ

Մարդուն ծովը իյնալը սակայն, լսուած էր քանի մը նաւաստիներու կողմէ, որոնք գացին հրամանատարին իմացուցին։

—Որո՛ւ հոգ, ըսաւ Ֆլաքսան, կրնայ ըլլալ որ Եկէռ մեր ետեւէն ինկած ըլլայ և անխելքութիւն է մէկ հոգիի համար մեզ ամէնքս ու նաւը վտանգի ենթարկել։

Անօգուտ աշխատութիւն մը պիտի ըլլար արդէն՝ որովհետեւ Ֆոիքէի դանակը չաւ մը ապաննած էր ծովահէնը՝ որ անշուշտ ջուրերուն տակը իջած էր այդ պահուն և կամ խոշոր ձուկի մը ստամոքսին մէջ փոխադրուած։

Այս դէպքերէն տասը օր ետքը, Ծօրճ Ուաշինկթըն Ամերիկայի հարաւային եզերքը՝ Ռիօ-Կռանտէ-տօ-Սուլ գաւառին առջեւ հասած էր։

Հեռուէն քանի մը լոյսեր կը պլպլային։

Գերեվաճառի նաւը շատ դանդաղօրէն կը յառաջանար։

Ֆլաքսան ելեքտրական լոյսի միջոցով նշան մը ըրաւ։

Միեւնոյն կերպով պատասխանեցին հեռուէն, և նաւը հանդարտիկ ու համարձակ Ռիօ-Կռանտէ-տը-Սաօ-Բէդրօ գետին մէջ մտաւ։

Հեռուէն նշան ըրած էին թէ ճամբան ազատ էր։

Ռիօ-Կռանտէ-տօ-Սուլ գաւառը ճշմարիտ կեդրոնատեղի մըն էր գերիներու և Ֆլաքսան նաւապետն ալ գլխաւոր հայթայթիչը մարդկային ապրանքի։

Ֆոիքէ այն առենէն ուր նաւը ցամաքի մօտեցած էր, մտադրած էր փախչիլ և ծրագիր մըն ալ պատրաստած էր այդ մասին, զոր հաղորդեց Մաժէսթի։

Իր ծրագիրը պարզ էր. գետը նետուիլ, և հակառակ անոր վերջին ատրճան յարձանուտ ըլլալուն, եզերքը հլել ու փախչիլ։

Եւ ճիշդ այդ գաղափարն էր՝ զոր իբագործեց Մաժէսթի հետ։

Հակօրէթիւնը առջի պէս չէր հիմա նաւուն վրայ և չէին վախնար անոնցմէ։

Կը լողային ալիքներն ի վար, անոր եւեքէյներուն համեմատ տարուբերուելով։

Յանկարծ Ֆոիքէ սուր լոյսեր նշմարեց, որոնք մութը կը պատռէին։

Պայթումներ հետեւեցան անոնց։

—Ի՞նչ է աս ըսաւ ստահակը ինքնիրեն։

Մարդու ձայն մը կարծեց լսել և անհանգստութիւնը համակեց զինքը։

Ի՞նչ կ'անցնէր արդեօք։

Սոսկալի բան մը տեղի կ'ունենար թերեւս։

. . . .

Հազիւ երկու տղաքը Ծօրճ Ուաշինկթընէն փախած էին, երբ անոնց անհետացումը երեւան ելած էր։

Որսանաւերու մէջ աչքերը միշտ բաց կ'ըլլան և հրացաններն ալ լեցուն։

Նաւաստիներէն մէկը ջուրերուն վրայ ծփացող մարմին մը տեսած էր և անմիջապէս իմաց տուած ըլլալով, հրացանները դէպ ի այն կողմ ուղղուած էին։

Երկու տղաքը պարտաւորուեցան ջուրերուն տակ թաղնուիլ։

Բաւական անցաւ այդպէսով։

Ալիքները երթալով կը յուզուէին։

Յանկարծ գլուխ մը դուրս ելաւ։

Ֆոիքէն էր։

Մաժէսթը մէջտեղ չէր կար։

Ստահակը հոս հոն լողաց, ջուրին տակը խուզարկեց, բայց իր փնտռտուքները միշտ անպտուղ մնացին։

Ամբողջ քառորդ մը փնտռեց խեղճը, բայց միշտ անօգուտ։

Սիրտը սեղմուեցաւ տղուն. աչքերը շլմորեցան։

— Մաժէ՛սթ, կը պոռար յուսահատ ձայնով։

Պատասխան չէ կար։

Յանկարծ ալիք մը՝—խոշոր ալիք մը՝ որ բլրակի մը չափ բարձրացաւ,—ստահակը ցամաքին վրայ նետեց։

Ու տղան հազիւ ինքզինքը գտած էր, երբ ահագին շուն մը հաչելով վրան ինկաւ։

Ստահակը՝ հակառակ յանկարծակիի եկած ըլլալուն, սկսաւ անուշի կապել այդ խնդիրը՝ որովհետեւ չորքոտանին գիրաւ խօսք հասկցողներէն չէր երեւար։

—Եկուր, կ'ըսէր անոր, չաքար տամ քեզի։ Ի՞նչ է նայիմ անունդ, Մէտօ՛ր, անանկ չէ՞։ Աղուոր անուն մըն է կարծեմ։

Բայց շունը խօսք հասկնալ չէր ուզեր, ընդհակառակը յարձակելու պատրաստուելով։

Ստահակը չարեց ինքզինքը ու բարեկամական խօսակցութիւնը շարունակել սկսաւ։

—Անոթութիւն չուզեր, սանի խելօք մը նստէ, թէ չէ կը խղդեմ զքեզ։

Շունը սակայն, այս անգամ իրական յարձակում մը ըրաւ, և այն վայրկեանին ուր բերանը բաց անոր վիզը խածնելու համար ոստում մը ըրաւ, Ֆոիքէ ակնթարթի մը մէջ մէջքի խոշոր դանակովը երկուքի ճեղքեց անոր կոկորդը։

Մահը վայրկենական եղաւ։

Ստահակը ոտքի ելաւ և հեռանալ ուզեց այդ տեղէն։

Բայց հազիւ մինչեւ քիչ մը անդին գտնուող ցորենի դաշտին հասած էր, երբ երրորդ հաչիւն մը լսուեցաւ։

Ուրիշ շուն մըն էր, այս անգամ աւելի մեծ, որ մարդու մը ընկերակցութեամբ չէտակ հոն կու գար։

Մարդը աչքերը չորսդին պտտցուց վայրկեան մը չափ և միւս շունին դիակը տեսնելով աղաղակեց կատաղութեամբ։

—Ռաժ տը Տիօս...։

—Հէ՞, ձայն տուաւ Ֆոիքէ։

Միւսը անհասկնալի լեզուով մը բանի մը ըսաւ, որոնք Ֆոիքէի համար չինարէնէ տարբերութիւն չունէին։

Նորեկը սակայն կ'երեւայ թէ կատակ չէր ըներ, և իր բանած զէնքէն յայտնի կ'երեւար թէ սպառնալիքներ կուղղէր ստահակին։

Ֆոիքէ բնաւ վախու նշան չէր ցուցնէր և ընդհակառակը՝ դանակը բռնած, ինքն ալ իր կարգին սպառնալից դիրքով մը կեցած էր հակառակորդին առջեւ։

Եւ այդ դիրքը վախցուցած էր մարդը՝ որ կը վարանէր յարձակելու։

Ֆոիքէ կացութեան տէրն էր։

Բայց քիչ ետքը ստիպուեցաւ փոխել իր դիրքը։

Ցորենոյ տարածութեան մէջէն յանկարծ երկրորդ մարդ մըն ալ երեւան ելած էր երրորդի մը հետ, որոնց ամէնուն տեսքը շատ ապահովութիւն չէր ներշնչէր։

Ֆոիքէ զգաց որ նահանջի ժամը հասած է և ոտքերը շալկելով սկսաւ փախչիլ կրցածին չափ արագ։

Ռաժ տը Տիօս...։

Միւսները անոր հետեւեցան շունին հետ՝ որուն տէրը խոհեմութեան համար ամբողջովին ազատ չէր թողուր զայն։

(Շարունակելի)